

Vliv vyznání na aspekty rodinné a sexuální výchovy

Mgr. Jana Sedláčková

Diplomová práce
2018

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

akademický rok: 2017/2018

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Mgr. Jana Sedláčková**

Osobní číslo: **H140340**

Studijní program: **N7507 Specializace v pedagogice**

Studijní obor: **Sociální pedagogika**

Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Vliv náboženského vyznání na aspekty rodinné a sexuální výchovy**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.

Vymezení terminologie a teoretických východisek z oblasti náboženství, rodinné a sexuální výchovy.

Příprava metodiky empirické části, zpracování projektu výzkumu a stanovení výzkumného problému.

Realizace smíšeného výzkumu formou dotazníku a rozhovorů.

Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.

Prezentace výsledků a jejich shrnutí.

Rozsah diplomové práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

BALÍK, Jan a kol. Na cestě k člověku: témata pro společenství mladých. Praha: se-kretariát Sekce pro mládež ČBK a Asociace křesťanských sdružení mládeže, 2014. 99 s. ISBN 978-80-260-6889-1.

BENEŠ, Milan. Idea vzdělávání v dnešní společnosti. 1. vyd. Praha: EurolexBo-he-mia, 2002, 110 s. ISBN 8086432408.

HALSTEAD, J. Mark. a Michael J. REISS. Values in sex education: from principles to practice. New York: RoutledgeFalmer, 2003. ISBN 0415232570.

HUSÁR, Ján, ed. et al. Nová sociálna edukáciačloveka II / (duchovné, antro-pologické, filozofické, psychologické a sociálne aspekty výchovy, vzdelávania a po-radenstva dneška): zborníkpríspevkov z medzinárodnejinterdisciplinárnejvedeckej-konferencie, 7. november 2013 v Prešove. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, Pravoslávna bohoslovecká fakulta, 2013. 249 s. ISBN 978-80-555-0894-8.

ŠTĚRBOVÁ, Dana (ed.). Sexuální výchova – multidisciplinární přístup: medicína, psychologie, pedagogika, právo, demografie. Ostrava: CAT Publishing ve spolupráci se Společností pro plánování rodiny a sexuální výchovu, 2012. Odborná publikace. ISBN 978-80-904290-5-5.

Vedoucí diplomové práce:

Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.

Ústav pedagogických věd

Datum zadání diplomové práce:

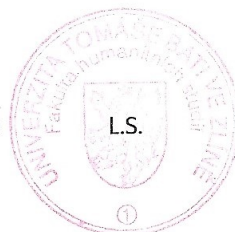
1. prosince 2017

Termín odevzdání diplomové práce:

20. dubna 2018

Ve Zlíně dne 1. prosince 2017

doc. Ing. Anezka Lengalová, Ph.D.
děkanka

Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze diplomové práce jsou totožné;
- na diplomové práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 16. 4. 2018

.....
Gedla Chovan

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělčně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlíží k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Diplomová práce se zabývá vlivem vyznání na aspekty rodinné a sexuální výchovy. Cílem práce je popsat vliv víry na výchovu ve vztahu k partnerství a sexualitě. V teoretické části se práce zabývá náboženstvím, uvádí definice z pohledu různých vědních oborů. Popisuje funkce náboženství, a jak se měnili v průběhu vývoje společnosti. Vysvětluje typologii náboženství a v neposlední řadě popisuje náboženství na území České republiky. Práce se zabývá také konkrétním náboženstvím, což je Křesťanství a popisuje jeho teze i vývoj na území Česka. Dále se zabývá výchovou, jejími činiteli a zaměřuje se zejména na sexuální výchovu. Praktická část práce obsahuje kombinovaný výzkum, jehož cílem je popsat vliv křesťanské víry na výchovu ve vztahu k partnerství a sexualitě.

Klíčová slova: křesťanství, náboženství, rodinná výchova, sexualita, sexuální výchova

ABSTRACT

This diploma thesis deals with influence of religion on aspects of family and sexual education. The aim of the thesis is to describe the influence of faith on education in relation to partnership and sexuality. In the theoretical part, the thesis deals with religion, it provides definitions from the point of view of various disciplines. Describes the functions of religion, how they changed during the development of society. It explains the typology of religion and finally describes religion in the territory of the Czech Republic. The thesis also deals with a specific religion, which is Christianity, and describes its dogmas and developments on the territory of the Czech Republic. The thesis is also involved in education, factors of education and focuses mainly on sexual education. The practical part of the thesis contains a combined research aiming to describe the influence of Christian faith on education in relation to partnership and sexuality.

Keywords: Christianity, Religion, Family Education, Sexuality, Sexual Education.

Poděkování:

Ráda bych poděkovala všem, kteří nedovolili, abych to vzdala. Ačkoliv bych ráda řekla, že mě významně podporovali, spíše mi působili stres, který mě nakonec hnál kupředu.

Dále bych ráda poděkovala všem, kteří se, jakkoliv podíleli na vzniku této práce.

A v neposlední řadě svému vedoucímu Mgr. Jakubu Hladíkovi, Ph.D., který to se mnou musel mít o poznání těžší než s ostatními studenty.

„Která žena by se oddala mužovu objetí, kdyby věděla a přemýšlela o nebezpečných útrapách porodu a obtížích při výchově dětí?“

Erasmus Rotterdamský

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 NÁBOŽENSTVÍ	12
1.1 FUNKCE NÁBOŽENSTVÍ.....	14
1.2 TYPOLOGIE NÁBOŽENSTVÍ.....	16
1.3 NÁBOŽENSTVÍ V ČR.....	17
2 VÝCHOVA	20
2.1 SEXUÁLNÍ VÝCHOVA	22
2.1.1 Výzkum „Sexuální chování v ČR“	25
3 KŘESŤANSTVÍ	30
3.1 KŘESŤANSTVÍ V ČR	32
3.2 ŘÍMSKOKATOLICKÁ CÍRKEV V ČR.....	33
II PRAKTICKÁ ČÁST	37
4 REALIZACE VÝZKUMU	38
4.1 CÍLE VÝZKUMU	38
4.2 FORMULACE VÝZKUMNÝCH OTÁZEK.....	39
4.3 HYPOTÉZY.....	39
4.4 DRUH VÝZKUMU	40
4.5 VÝZKUMNÝ VZOREK	40
4.6 METODY VÝZKUMU.....	44
5 ANALÝZA A INTERPRETACE DAT	45
5.1 ANALÝZA KVANTITATIVNÍ ČÁSTI VÝZKUMU	50
5.2 VYHODNOCENÍ HYPOTÉZY	61
5.3 ODPOVĚDI NA VÝZKUMNÉ OTÁZKY	64
6 SHRNUÍ A DOPORUČENÍ	68
ZÁVĚR	71
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	72
SEZNAM OBRÁZKŮ	76
SEZNAM TABULEK	77
SEZNAM GRAFŮ	78
SEZNAM PŘÍLOH:	79

ÚVOD

Náboženství je součástí naší společnosti, pomáhalo formovat náš národ a ovlivňovalo významně naše dějiny. Možná si často ani neuvědomujeme, jak významnou roli hrálo v našem vývoji. V době, kdy ještě nebyly žádné sociální služby, byly to právě náboženské skupiny, které se staraly o sirotky, nemajetné, nemocné či obtížně vychovatelné jedince. Církev položila základy našeho sociálního citění, učila nás milovat bližního svého, zprostředkovávala nám Boží zákony a položila tak základ našim morálním hodnotám.

Dnešní společnost v našich kulturních podmínkách se však od náboženství pomalu odvrací, ačkoliv v ČR je dle údajů statistického úřadu stále větší počet církví, počet věřících lidí klesá. Normy naší společnosti se často dostávají do střetu s církevní morálkou. Objevují se články církve, které odpovídají na otázky ohledně antikoncepce, plánování rodičovství a vztahů odlišně od odborných článků lékařů a vědců. Otázkou může být, zda církev odmítá pokrok, nebo zda pokrok společnosti zapomíná brát ohled na základní mravní hodnoty.

Vývoj společnost dostal do situace, kdy se rozpadají základní jistoty. Stále stoupající míra rozvodovosti zapříčinila, že neschopnost udržet trvalý vztah je považováno za něco normálního, dochází k rozpadu rodin a řada lidí podlehla trendu „singles“ a o založení rodiny ani neuvažuje. Významná část společnosti pak spolu žije bez uzavření legálního svazku. To vše jsou projevy odluky společnosti od církve, neboť takové chování odporuje mravním hodnotám, které nám církev předkládá.

„V současné době si mnozí lidé, mají-li v úmyslu oženit se nebo vdát, dělají nárok na jakési „právo na zkoušku“. Ať jsou úmysly těch, kteří se oddávají předčasným pohlavním stykům, sebepevnější, takové styky „neumožňují zabezpečit ve své upřímnosti a věrnosti mezosobní vztah mezi mužem a ženou, a zvláště chránit jej před rozmary a vrtochy“. Tělesné spojení je mravně oprávněné pouze tehdy, když muž a žena vytvoří definitivní společenství života. Lidská láska nepřipouští „zkoušku“. Vyžaduje, aby se osoby sobě navzájem dávaly bezvýhradně a definitivně.“ (Katechismus katolické církve, § 2391)

Společnost si již zvykla, že lidé spolu žijí, vychovávají děti bez uzavření manželství, pak se partnerství rozpadne a vznikne nové, kde pár opět přivede na svět potomstvo. Běžná praxe, která již dnes není výjimkou, takovéto formy soužití vidíme v televizních seriálech, filmech a koneckonců i kolem nás. Úpadek hodnoty manželství, ale není jediným „pokrokem“ naší společnosti. Mění se i sexuální chování. Výzkumy ukazují, že se snižuje věk, kdy děti prožívají první pohlavní styk. Přičemž záměrně užíváme termín „dětí“. Tento

vývoj je spojen s nárůstem všemožných rizik, která s tím souvisí. Vzniká zde potřeba regulovat sexuální chování dětí prostřednictvím výchovy. Protože mnoho rodin nedisponuje potřebnými kompetencemi, aby svým dětem předala informace v této oblasti, bere na sebe tuto zodpovědnost opět stát, který se prostřednictvím školy začíná podílet na výchově dětí v této oblasti.

Sexuální výchova na školách by tak měla děti informovat o rizicích, která se sexuálním chováním souvisí, nejsou to témata pouze přímo se vztahující k sexuálnímu životu, ale jsou zde témata, která odpovídají na nárůst bezpečnostních rizik, které souvisí například s užíváním internetu. Kromě těchto témat, MŠMT doporučuje řadu témat, která by mohla odporovat morálnímu přesvědčení církve. Jde o témata týkající se sexuální orientace, sexuálních dysfunkcí a podobně. Cílem této práce je tedy popsat vliv náboženského vyznání na aspekty rodinné a sexuální výchovy.

V práci budou zachyceny názory lidí, kteří se hlásí k některé z křesťanských církví, a zkoumány jejich postoje k tématům, která by měla být součástí výuky na českých školách. Ačkoliv se v české společnosti objevuje řada náboženských směrů, které mají filozofický základ ve východním náboženství, pro tuto práci jsou stěžejní pohledy křesťanství. Důvodem je, že nejvyšší počet osob se dle českého statistického úřadu hlásí právě ke křesťanským církvím, dále protože křesťanství má na našem území dlouholetou tradici.

V teoretické části práce se tedy seznámíme s dogmaty římskokatolické církve, která je největší křesťanskou církví a budeme se zabývat doporučeními této církve k sexualitě a dalších jevů se sexualitou souvisejícími. V praktické části se budeme zabývat názory lidí na aspekty rodinné a sexuální výchovy, přičemž dojde k porovnání těchto názorů mezi lidmi, kteří se hlásí ke křesťanství a lidmi, kteří se považují za ateisty.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 NÁBOŽENSTVÍ

Náboženství je jev, který hraje významnou roli jak v životě některých jedinců, tak i společností. Pojem je pro většinu lidí známý, přesto se v definici tohoto pojmu objevují velké rozdíly. Daniel L. Pals upozorňuje na to, že definice náboženství může být interpretována jako víra v Boha či bohy, tento přístup je dle něj však příliš teologický a nelze jej vztáhnout na náboženství, která žádného boha neuctívají, jako je například Budhismus. Odkazuje na Durkheima a Eliada, kteří naopak náboženství definují poněkud abstraktněji jako něco „posvátného“. A v neposlední řadě zmiňuje teoretiky, kteří náboženství nedefinují dle obsahu, ale zabývají se rolí náboženství v životě člověka. (Pals, 2015, s. 29–32)

Rolí náboženství se zabývá řada sociologů. Významný koncept popsal sociolog Thomas F. O’Dea, který je toho názoru, že náboženství je pro fungování každé společnosti nezbytné, neboť má významnou integrační schopnost. Je jednou ze základních forem institucionalizovaného lidského jednání, které se podílí na udržení rovnováhy celého společenského systému. (Thomas F. O’Dea in Václavík, 2010, s. 11–12)

Náboženství je tedy pojem, který nemá jednotnou definici a jeho vymezením se zabývají různé vědy od filosofie přes sociologii až po antropologii. Významem náboženství se od svého vzniku zabývala také psychologie. Rozdíly v definicích lze také pozorovat u osobností, které byli věřící, a kteří byli ateisté. Pro představu tedy uvádíme pohled na náboženství Karla Marxe dle portálu vira.cz, kde se uvádí: „Marx chápe náboženství a pojem Boha jako produkt protestu proti nelidským poměrům lidského soužití ve světě. Jde o ekonomicky zdůvodňovaný ateismus. Marx nazývá náboženství opiem lidu, který skrze něj má zapomenout na křivdy, jichž se na něm dopouštějí ti, kteří ho vykořisťují. Až dojde ke spravedlivému sociálnímu uspořádání světa (pomocí revoluce), náboženství odumře, neboť zmizí jeho kořeny.“ (vira.cz)

Pro účely této práce se jako nejvhodnější jeví definice amerického kulturního antropologa Clifforda Greetze, který popisuje náboženství jako kulturní systém. Tuto definici jsme zvolili z toho důvodu, že je možné ji vztáhnout na různá náboženství v různých podmínkách.

„Náboženství je: 1) systém symbolů, které 2) v lidech ustavují silné, pronikavé a dlouhotrvající nálady a motivace tím, že 3) formulují pojmy obecného řádu bytí

a 4) obdařují tyto pojmy takovým nádechem skutečnosti, že 5) se tyto nálady a motivace zdají jedinečně realistické.“ (Creetz, 2000, s. 106–107)

Aby bylo možné lépe pochopit tuto definici, je nutné vysvětlení, co Creetz myslí slovem symbol. Ten v této definici značí jakýkoliv objekt, čin, událost, vlastnost nebo vztah. Symbolické prvky jsou hmatatelná vyjádření myšlenek, postojů, soudů.

Pokud hovoříme o náboženství je také nutno vymezit obory teologie a religionistika, a to z toho důvodu, že budeme čerpat z děl obou těchto vědních oborů. Religionistika je samostatný vědní obor teprve asi 150 let. Je to věda o náboženství, která mimo jiné srovnává jednotlivá náboženství. Náboženství velmi dlouho stálo mimo zkoumání badatelů. A to zejména proto, že odlišná náboženství byla považována za pohanské. Proto k tomu, aby mohla vzniknout věda o náboženství, bylo zapotřebí změn ve společnosti a jistých kulturních podmínek. Religionistika se dnes zabývá náboženstvím, jako výtvořem, rysem a aspektem lidské kultury. (Hejna, 2010, 12-13)

Teologie je pak chápána jako věda o Bohu. V našich kulturních podmínkách hovoříme nejčastěji o křesťanské teologii. Poněkud složitější definici můžeme nalézt v náboženských textech: „Teologie tedy hledí na všechno z hlediska samotného Boha, a to Boha jakožto Boha, živého Boha Otce, Syna a Ducha svatého, a nikoliv pouze z hlediska "Boha filozofů", Boha jakožto nejvyššího jsoucná, jak to činí filozofie. Jedná se samozřejmě v obou případech – v případě filozofie i teologie – o jednoho a téhož Boha, poznávaného pouze s různou hloubkou a intenzitou: v prvním případě teologie s větší hloubkou a intenzitou a v druhém případě filozofie s menší. Je jistě velký rozdíl mezi filozofickým poznáním Boha, které je jeho poznáním jaksi "zvenku", a jeho teologickým poznáním, kterým nahlížíme – i když v temnotách – do tajemství jeho vnitřního života: jako je velký rozdíl mezi tím, když vidíme určitého člověka pouze zvenjšku, a tím, když v přátelství pronikneme do tajemství jeho srdce.“ (Česká dominikánská provincie)

Zásadní rozdíl je tedy v tom, že teologická definice je poznamenána hlubokou vírou jejích autorů, což může být jak výhodou, tak nevýhodou. Z těchto definic je důležité také východisko, že hovoříte-li s někým o jeho víře, jeho definice bude vždy teologická, bude zahrnovat vlastní vztah subjektu ke svému náboženství.

1.1 Funkce náboženství

Jared Diamond uvedl myšlenku, že důvodem, proč se náboženství obtížně definuje, jsou změny v jeho funkcích. V průběhu let se tyto funkce měnily, některé v určitém období úplně vymizely. Funkce se také nemusí vyskytovat u všech náboženských skupin. Vliv na tyto změny měl rozvoj a pokrok společnosti. Následující obrázek ukazuje vývoj jednotlivých funkcí, přičemž první bod je období tlup a kmenů do doby před 7 tisíci lety. Druhý bod značí období, kdy byl pro společnost typický rozvoj náčelnictví a raných států v období před 7 až 2 tisíci lety. Třetí bod značí Evropskou společnost v období náboženských států do roku 1600. Poslední bod značí moderní světské státy v dnešní době. (Diamond, 2014, s. 257–261)

Obrázek 1: Změna funkcí náboženství v průběhu doby

(Diamond, 2014, s. 260)

Jak lze vidět na obrázku, všechny funkce více či méně z pohledu společnosti ztrácí svůj význam. Nejméně se mění funkce náboženství, z pohledu zmírňování strachu

prostřednictvím rituálů. Důležitou funkcí zůstává také poskytnutí útěchy ohledně bolesti a smrti.

V dalších knihách se mluví o jednotlivých funkcích, které jsou pro autory důležité, jsou to často funkce etické, sociální a psychologické. Tyto funkce lze však také přiřadit k Diamondovu model. Morální zákony se kryjí s etickou funkcí, psychologická funkce je důležitá z hlediska poskytování útěchy. V Diamondovu modelu tak můžeme pozorovat vývoj všech důležitých funkcí.

Cimrmanová (2013, s. 61–62) uvádí, že ačkoliv se diskutuje o nízké míře religiozity v České republice, jsou zde stále duchovní potřeby jako takové. Dříve byla spirituální potřeba vždy vázána na určitou církev nebo jiné duchovní společenství, dnes je to pouze jednou z možností naplňování spirituálních potřeb člověka. Hledání vlastní identity skrze hledání smyslu svého života, kdo jsem, nebo jaký jsem, je stále projevem duchovního hledání člověka.

Cimrmanová tedy naznačila, proč dochází k poklesu některých funkcí náboženství. Stále máme spirituální potřebu, která se často projeví hlavně v obtížných a krizových situacích, kdy se ptáme po důvodu našeho trápení, smyslu naší existence a dalších duchovních otázkách. Dříve se o uspokojení této potřeby starala převážně církev, dnes se z některých témat, staly témata vědeckého zkoumání.

Hoskovcová (2006, s. 54) popisuje podobně jako Cimrmanová odklon společnosti od náboženství. Interpretuje řadu dalších autorů, jedním z nich je Koenig, který zjišťoval vztah mezi náboženskou angažovaností a depresí. Říčan (in Hoskovcová 2006, s. 54) přirovnával náboženské instituce k terapeutickým. Lze sledovat paralelu mezi psychologickými a náboženskými fenomény. Srovnává také náboženské skupiny se skupinami svépomocnými.

Funkce náboženství lze definovat jen obtížně, jelikož v průběhu dochází k jejich změnám. Tyto změny jsou zapříčiněny vývojem lidské společnosti a také potřebami společnosti. Lidé mají stále spirituální potřeby, ale k jejich naplňování může docházet i mimo církevní instituce. Některé témata, kterými se zabývala zejména církev, nyní zkoumají a prakticky s nimi zachází i jiné vědní obory. Jako příklad lze uvést otázky ve smyslu „kdo jsem“, dříve tyto otázky byly chápány jako duchovní hledání vlastní identity, dnes se tímto tématem zabývá psychologie.

Důležitá je také funkce, která označuje morální zákony chování, tedy etická funkce náboženství. Náboženství má vliv na zdravější více prosociální život. Mnoho náboženství

podporuje tvrdou práci, zdrženlivost, lásku k bližnímu svému, a naopak zavrhuje drogy, nevěru a další nemorální činy a zločiny. (Seligman in Hoskovcová 2006, s. 55)

Náboženství tedy zahrnuje i výchovné působení směrem ke společnosti. Prosazuje jisté hodnoty a mravní zásady, které se vážou k jednotlivým církvím a náboženským skupinám.

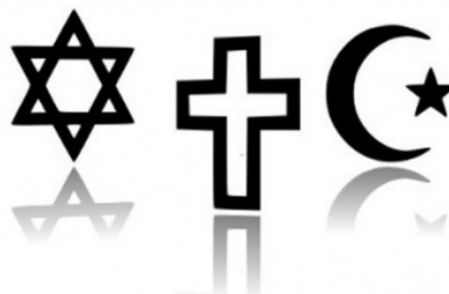
1.2 Typologie náboženství

Typologie náboženství je opět složitou otázkou, kterou se zabývala řada autorů. Náboženství je možné dělit dle různých charakteristik. Hejna ve své knize uvádí řadu typologií, dle kterých lze náboženství dělit, může to být dle doby vzniku náboženství, dle východiska náboženské tradice, nebo podle objektu náboženství (a mnoho dalších).

Pro účely této práce ale bude vhodná typologie velkých náboženských tradic, kterou ve své knize uvedl William E. Paden, který dělí náboženství na 3 tři skupiny – náboženství biblického původu, náboženství vzniklá v Indii a východoasijská náboženství. (Paden in Hejna, 2010, s. 59)

Náboženství biblického původu mají společný základ. Nejstarším z nich je Judaismus, Křesťanství i Islám se považují za jeho pokračovatele. Tyto náboženství spojuje obraz boha, tak jak jej popisuje hebrejská Bible. Jelikož v těchto náboženstvích vystupuje pouze jeden bůh, považujeme je za náboženství monoteistická. Některé zdroje o nich hovoří také jako o náboženstvích abrahamských či abrahámovských, a to z toho důvodu, že jsou spojené také s Abrahámem, který je považován za prvního proroka, Židé a Arabové se považují za jeho potomky. Níže můžeme vidět symboly Abrahámovských náboženství – Judaismus, Křesťanství a Islám, které jsou momentálně považovány za zneprátelené potomky Abrahamových synů

Obrázek 2: Symboly Abrahámovských náboženství

Zdroj: Christnet.eu

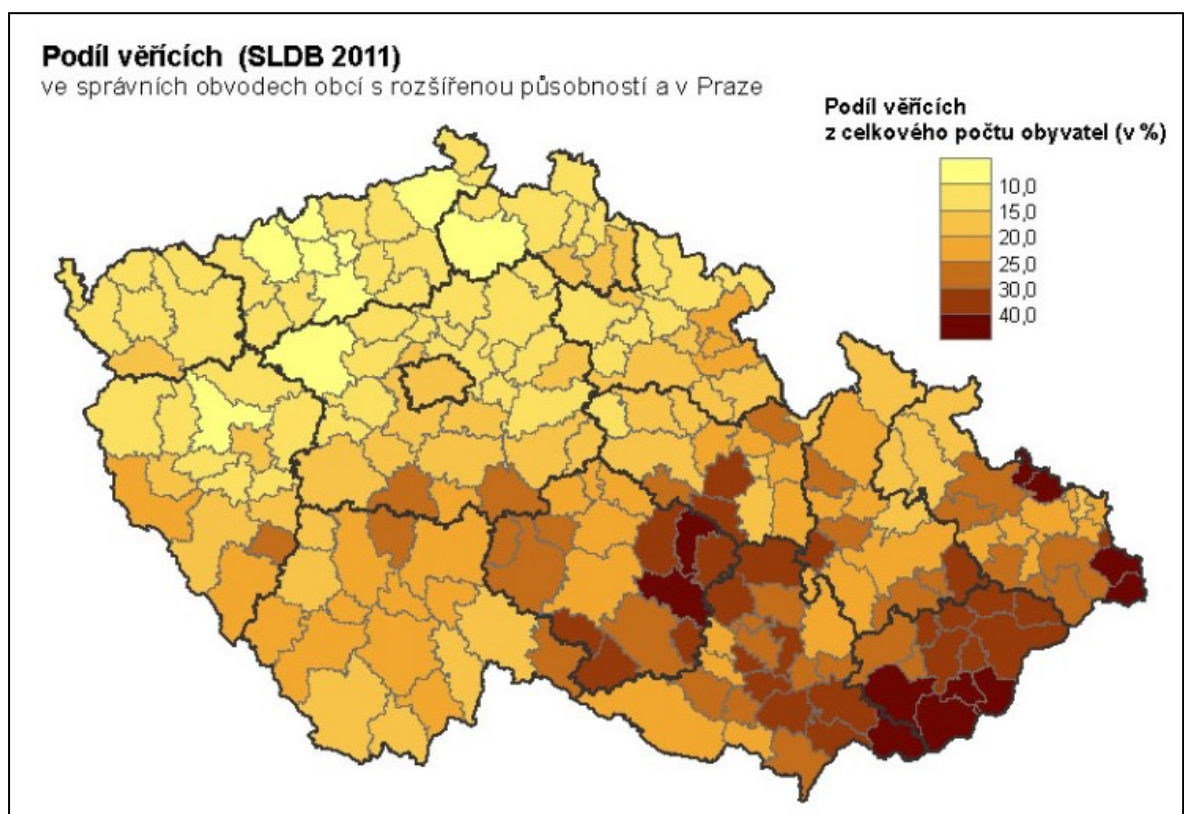
Hinduisticko-budhistický indický typ náboženství není založený na uctívání boha ani morální poslušnosti, nýbrž nalezení cesty k nalezení hlubší pravdy lidského života.

Hinduismus je po Křesťanství a Islámu třetí nejrozšířenější náboženství na světě. Budhismus je pak druhé indické náboženství, které vzniklo později než Hinduismus.

Posledním typem jsou tradice z východní Asie, jež usilují o soulad s přirozeným řádem světa. Náboženství založená na této filozofii můžeme najít v Číně, Koreji či Japonsku a jde například o Taoismus či Konfucianismus.

1.3 Náboženství v ČR

V České republice je ke dni 25. 2. 2018 registrováno 38 církví a náboženských společností, ještě v roce 1991 jich bylo pouhých 19. Rejstřík registrovaných církví vede ministerstvo kultury a je volně dostupný veřejnosti. Dle údajů českého statistického úřadu, však i přes rostoucí počet církví, počet věřících osob v ČR klesá.

Obrázek 3: Podíl věřících osob v ČR k roku 2011

Zdroj: Český statistický úřad

Statistický úřad dále zpracoval charakteristiky věřících a popsal možné souvislosti těchto charakteristik s jejich vírou. Nejzřetelnější závislost mezi vírou a charakteristikou

věřících bylo vidět na věkovém uspořádání. S rostoucím věkem se podíl věřících výrazně zvyšoval. Největší podíl věřících osob byl zaznamenán u osob starších 60 let. Zajímavým faktem stále zůstává vliv náboženství na rodinný stav. Ačkoliv korelace mezi těmito faktory klesá, stále platí, že věřící, v případě trvalého svazku častěji vstupují do manželství. Tyto manželské svazky jsou také stabilnější. „Zjednodušeně se dá říci, že tak adekvátně respektují důraz na postavení rodiny a manželství v křesťanském náboženském učení. Přitom není podstatný rozdíl mezi muži a ženami.“ (Odbor statistiky obyvatelstva, 2014, s. 6–9)

Dle dat statistického úřadu je tedy vliv náboženského vyznání na partnerství a stabilitu vztahů prokázán. Dalším tématem, kde byl prokázán vliv náboženství, je rodičovství, kde dle statistik dochází k vyšší porodnosti u žen římskokatolického vyznání.

Postavení církví v ČR upravuje Zákon č. 3/2002 Sb. Zákon o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech). Dle tohoto zákona může registrovaná církev a náboženská společnost plnit své poslání zejména prostřednictvím těchto zvláštních práv:

a) vyučovat náboženství na státních školách podle zvláštního právního předpisu (zvláštním předpisem se rozumí Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.)

b) pověřit osoby vykonávající duchovenskou činnost k výkonu duchovenské služby v ozbrojených silách České republiky, v místech, kde se vykonává vazba, trest odnětí svobody, zabezpečovací detence, ochranné léčení a ochranná výchova,

c) konat obřady, při nichž jsou uzavírány církevní sňatky podle zvláštního právního předpisu (zvláštním předpisem se rozumí Zákon č. 89/2012 Sb., o rodinném právu)

d) zřizovat církevní školy podle zvláštního právního předpisu (opět dle zákona č. 561/2004 Sb.)

e) zachovávat povinnost mlčenlivosti duchovními v souvislosti s výkonem zpovědního tajemství nebo s výkonem práva obdobného zpovědnímu tajemství, je-li tato povinnost tradiční součástí učení církve a náboženské společnosti nejméně 50 let; tím není dotčena povinnost překazit trestný čin uložený zvláštním zákonem. (ČESKO, Zákon č. 3/2002 Sb.)

Jak tedy vyplývá z výše uvedeného textu, jedním ze zvláštních práv je také zakládání církevních škol. Zde mohou věřící rodiče přihlásit své děti v případě, že si ve škole přejí

výchovu v duchu určité církve. Kromě škol jsou církví zřizována i další školská zařízení například dětské domovy, střediska volného času a podobně. Pro umístění dítěte v církevní škole není nutné, aby rodina byla věřící, nicméně v rámci výuky jsou probírána náboženská témata. Nutné je také dodat, že ne všechny registrované církve mají tyto zvláštní práva.

Kromě známých křesťanských církví, jako je církev římskokatolická, pravoslavná a další, se na území České republiky registrovalo množství náboženských skupin jiných směrů. Dle registru církví a náboženských společností zde byl v roce 2007 registrován například Buddhismus Diamantové cesty linie Karma Kagjü, v roce 2002 Mezinárodní společnost pro vědomí Krišny, Hnutí Hare Krišna či Višva Guru Díp Hindu Mandir – české hinduistické společenství.

Většina české společnosti se však nehlásí ani k těmto náboženským směrům. V našich kulturních podmínkách je řada lidí tzv. ateistů. Dle Jandourka (2010, s. 12–13) je ateismus těžko uchopitelný pojem a každý pod ním chápe něco mírně odlišného. Popisuje tak „ateismus“ a „praktický ateismus“, zatímco v prvním případě jde o popírání Boha, ale také dalších náboženství, praktický ateismus může značit situaci, kdy jedinec věří v Boha, ale ignoruje jakékoliv doporučení pro praktický život. Jeho existenci tedy ateista nemusí nutně popírat.

Pro účely naší práce budeme vycházet z radikálního ateismu, tedy ateismu jako popírání Boha a dalších „posvátných“ jevů. Nicméně je důležité brát v úvahu, že informace o počtu osob hlásících se k ateismu mohou být nepřesné, protože ateismus může být interpretován různými způsoby. Není tedy možné každého, kdo odpoví na otázku: „Věříte v Boha?“ ... „Ne.“, považovat za ateistu.

2 VÝCHOVA

Výchovou se zabývala celá řada autorů, téměř každý přinesl definici pojmu výchova. V pedagogickém slovníku Průcha uvádí, že výchova představuje: „proces záměrného působení na osobnost člověk s cílem dosáhnout pozitivních změn v jejím vývoji“ (Průcha, 2009, s. 345)

Opravilová (2016, s. 13) uvádí: „Výchova je záměrná činnost, která směřuje k určitému cíli. Obecný cíl výchovy se vztahuje ke každému výchovnému působení. Doplňuje ho soustava dílčích konkretizovaných cílů, které se dále vymezují a specifikují. Například podle věku a stupně vývoje vychovávaného jedince (předškolní výchova), podle obsahového zaměření (hudební výchova), popřípadě podle instituce, kde výchovné působení probíhá (výchova v rodině nebo v mateřské škole).“

Kohoutek kromě pojmu výchova vymezil také „správnou výchovu“, kde kladl důraz na to, že by měla být akceptována osobnost vychovávaného a saturovat jeho potřeby. Taková výchova je přiměřeně autoritativní, cílevědomá a jednotná, vedoucí k sebevýchově. Samotnou výchovu Kohoutek vidí jako široce komplexní, celoživotní společenský proces ovlivňování osobnosti. Zajímavé je porovnání pedagogiky a psychologie s touto souvislostí, kdy výchova je dle Kohoutka nejobecnějším pojmem pedagogiky. Na druhou stranu učení je neobecnějším pojmem psychologie. (Kohoutek, 2009)

Vzhledem k porovnání těchto dvou pojmů je tedy nutné vymezit si i pojem učení. Pojem učení psychologický slovník definuje jako: „aktivní proces, který rozšiřuje vrozený genetický program a množství jedince; smyslem je přizpůsobování se novým situacím; schopnost učit se lze rozvíjet až do nejvyššího stáří a je prokázáno, že lidé, kteří se soustavně učí, žijí déle.“ (Hartl, 2004, s. 284)

Schmidtbauer (1994, s. 168) popisuje učení jako získávání změn chování, jež jsou relativně trvalé. Uvádí, že pravděpodobně neexistuje ani část lidského chování, které bychom nemohli učením změnit.

Jak vyplývá z výše uvedených definic, ale jak uvedl také Kohoutek (2009) pojem učení je širším pojmem nežli výchova.

Často se lze setkat s problémy v terminologii. Zejména pak s pojmy výchova a vzdělávání. Výchova je některými autory chápána v užším a širším slova smyslu. V širším smyslu zahrnuje jak výchovu, tak jak je definována v užším smyslu, tak také vzdělávání.

Pro potřeby této práce není důležité tyto věci oddělovat, proto se pod pojmem výchova rozumí výchova v širším slova smyslu, tak jak je definována výše. Výchovu a vzdělávání lze také shrnout pod pojmem edukace.

Kohoutek (2009) dále popsal cíl výchovy a vzdělávání. „Cílem veškeré edukace (výchovy a vyučování) je dosáhnout u edukovaného jedince dovednost adekvátní sebevýchovy a sebeřízení.“

Dalším důležitým pojmem souvisejícím s výchovou je socializace, kterou se označuje proces začleňování jedince do společnosti, sociálních skupin a vztahů s lidmi. Celý proces má tedy za cíl, aby se jedinec naučil být členem lidské společnosti. To zahrnuje vnitřní přijetí norem a hodnot a osvojení sociálních rolí. (Helus, 2011, s. 256–257)

Na vývoj procesu mají vliv činitelé výchovy, jako součást každého procesu výchovy a vzdělávání:

- Osobnost vychovávaného jedince
- Prostředí, ve kterém se jedinec pohybuje – sociální a přírodní
- Cíl, ke kterému výchova směřuje
- Prostředky, které jsou zvoleny k dosažení cíle
- Vychovávatel a vše, jak na vychovávaného působí

Oprailová dále uvádí, že dosažený výsledek výchovy by měl být plánovaný, ne nahodilý. Proto bychom při přípravě na výchovné působení, měli zvážit veškeré činitele výchovy. (Oprailová, 2016, s. 11)

Prostředí, ve kterém se jedinec pohybuje, a které se podílí na výchově jedince, je vždy různé. Všeobecně známé je rozdělení výchovy na:

- Školní výchova
- Mimoškolní výchova (zahrnuje média, kulturní zařízení a podobně)
- Rodinná výchova
- Sebevýchova

Vrátíme-li se k socializaci jedince, lze ji rozdělit na primární, sekundární a terciální. Primární socializace probíhá v rodině již v raném dětství. Její součástí je osvojení si generační hierarchie (respekt ke starším a autoritám), osvojení postojů spojených s pohlavím. Sekundární socializace již přesahuje rámec rodiny, za klíčový okamžik je

považován vstup dítěte do školy. Terciální socializace potom souvisí se vstupem do dospělosti. (Helus, 2011 s. 258)

Shrneme-li si tedy výše popsané, dojdeme k názoru, že proces socializace a proces výchovy nelze oddělit. Tyto procesy se překrývají, rozdíl je v tom, že proces socializace má jasně vymezený cíl, přičemž výchova může směřovat k cíli, který si určíme. Na proces výchovy má vždy vliv řada faktorů – činitelé výchovy. V průběhu našeho vývoje má na nás největší vliv rodina, protože již v raném věku dochází k primární socializaci, rodina je hlavním socializačním faktorem. V období nástupu školského zařízení (mateřská škola, základní škola) dochází k významnému kontaktu s vrstevnickou skupinou. Nastává období sekundární socializace. V tomto období již kromě výchovy v rodině dochází k výchově školské a mimoškolské. Později, dle kognitivního vývoje dítěte a dalších faktorů, dochází k tomu, že je člověk schopný sebevýchovy (autoedukace).

2.1 Sexuální výchova

Sexuální výchova, jak lze vyčíst již z názvu předmětu zahrnuje výchovné působení v oblasti reprodukce, zodpovědného partnerství a věci s tím související. Přesnou definici nám nabízí ve své příručce MŠMT: „V souladu s vývojovými předpoklady, poznávacími možnostmi a postupně získávanými zkušenostmi žáků z každodenního života směřuje výuka v této oblasti k tomu, aby si žáci osvojili a kultivovali odpovědné chování, rozhodování a komunikaci v situacích souvisejících s reprodukčním zdravím, partnerskými vztahy, rodinným životem a rodičovstvím a aby jejich vstup do dospělosti byl provázen odpovědným přístupem ke zdraví a založení rodiny.“ (MŠMT ve spolupráci s VÚP v Praze, 2009, s. 5)

V minulosti bylo téma sexuality ve školách tabu a informace o veškerých souvisejících jevech bylo ponecháno plně v kompetencích rodiny. Stále jsou jedinci, kteří se sexuální výchovou na základní škole nesouhlasí a rádi by tohle téma řešili pouze v rámci rodiny. Přesto se ukázalo jako žádoucí přenést tuto kompetenci z rodinného prostředí na půdu školy.

Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy ve spolupráci s výzkumným ústavem pedagogickým v Praze vydala příručku pro pedagogy – Sexuální výchova – vybraná témata v rámci výchovy ke zdraví. Na této příručce se podílela řada autorů a jedním z témat je také výchova v rodině a ve škole. Autoři se přiklání k tomu, že informace z této oblasti by žáci měli získávat primárně z rodinného prostředí. Škola by na ně měla dále navazovat a tyto poznatky prohlubovat. Považuje se za nutné, pracovat také s tématy tolerance k sexuálním

menšinám a zajišťovat prevenci sexuálního zneužívání. (MŠMT ve spolupráci s VÚP v Praze, 2009, s. 52)

Témata, která by měla být s žáky probrána v rámci sexuální výchovy, nejsou striktně dána. MŠMT doporučuje: „Při plánování realizace sexuální výchovy na školách doporučujeme podrobné zapracování této problematiky také do minimálního preventivního programu školy (dále jen MPP), a to zejména z hlediska možnosti každoroční aktualizace na základě potřeb školy. V MPP škola může zohlednit momentální faktory či specifika, na která je třeba se při realizaci sexuální výchovy zaměřit a následně pak nad povinný rámec učiva věnovat více pozornosti potřebným tématům. Doporučujeme, aby škola v ŠVP a MPP zohledňovala např.: regionální, etnická, národnostní a náboženská specifika (doporučujeme brát v úvahu etnické a národnostní odlišnosti, respektovat náboženská specifika a jejich vliv na odlišné náhledy na sexualitu, tato problematika je řešena v uvedených RVP v rámci průřezového tématu Multikulturní výchova), nárůst různých forem rizikového chování žáků (při plánování preventivní složky sexuální výchovy doporučujeme spolupracovat se školním metodikem prevence a zohlednit aktuální problémy, které se případně ve škole a okolí vyskytují), specifika daná klimatem ve škole, v třídě.“ (MŠMT)

Spolu s tímto doporučením a příručkou pro pedagogy, kde jsou některá témata zpracovaná, předalo MŠMT učitelům úkol působit na žáky v této oblasti. Radim Uzel (in Lábusová 2009) však poukazuje na oblast problémů, které mohou nastat. Dle Světové zdravotnické organizace není zhruba třetina učitelů na celém světě schopna sexuální výchovu učit. Důvodem je nesprávný vztah k sexu a neschopnost otevřeně komunikovat o tomto tématu.

Štěrbová a Rašková (2016 s. 46–47) také poukazují na problémy, které mohou nastat. Problémová témata lze vymezit těmito otázkami:

- Bude pedagog umět předávat otevřené postoje k sexualitě tak, aby nepoškodil žáka a rodinu, a zároveň nepromítal do školy své vlastní postoje?
- Nalezne pedagog hranice v komunikaci s rodiči, tak aby nevstupoval do jejich intimní zóny?
- Bude pedagog vědět, kdy žáka doporučit do poradenského systému a proč?
- Bude pedagog schopen zvládat svou roli s pocitem bezpečí, když se dostane do situace spojené se sexualitou žáka?
- Jakou roli bude hrát v procesu vyučování postoj žáka a jeho rodiny k sexualitě?

- Jak si je pedagog schopen ověřit, že učí žáky sexuální výchovu dobře?

Jak lze vyčíst z těchto otázek, pedagog se může nezdědka kdy dostat do dilematické situace, kdy nebude žákům odpovídat za školskou instituci, tedy v roli pedagoga, ale dojde k překročení hranic a pedagog projeví a předá žákům své vlastní osobní postoje.

Dalším zdrojem problémů může být komunikace mezi školou a rodinou. Budeme-li se chvíli zabývat komunikací mezi školou a rodiči obecně, je řada faktorů, které tuto komunikaci mohou ovlivnit. Škola s rodiči může komunikovat přímo – osobně, písemně, na třídních schůzkách a podobně, ale také nepřímou. Tato komunikace probíhá skrze žáky, které rodičům sdělují své dojmy a pocity a tím rodičům sděluje, jak je se školou spokojený. Často tak dochází k situacím, kdy se rodiče dívají na školu pohledem svého dítěte. Tato komunikace skrze dítě je oboustranná. I pedagog se dozvídá informace o rodině, je tedy nutné, aby vystupoval profesionálně a v žádném případě nedošlo ke zneužití těchto informací. (Štěrbová a Rašková, 2016 s. 9–11)

Na spolupráci školy a rodiny má tedy vliv více faktorů. Aby škola mohla s rodiči však navázat vztah a spolupracovat, je nutné, aby se v komunikaci cítili oba partneři bezpečně a nedošlo ke zneužití informací, které se jedna či druhá strana dozví nepřímou prostřednictvím žáka. Při sexuální výchově je partnerské postavení školy a rodiny obzvláště důležité, protože při neudržení hranic se může pedagog dostat k intimním tématům.

Štěrbová a Rašková (2016) uvádí ve své knize také citace dotazovaných, kteří vyjadřovali své názory k sexuální výchově. Studenti pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, se shodovali na tom, že je potřeba zavést sexuální výchovu na základních školách, přičemž nejčastěji popisovali preventivní charakter této výuky. Řada studentů kombinovaného studia, kteří se již v praxi setkávají s touto problematikou, však popisují, že řada pedagogů není řádně připravena na tohle téma.

Důvodem, proč musí škola někdy přebírat funkci rodiny, co se týče edukace některých témat, je také nedostatečné plnění těchto funkcí rodinou. Radim Uzel (in Lábusová, 2009) uvádí, že sexuální výchova nemá za úkol učit děti „jak souložit“, ale jde především o kultivaci mezilidských vztahů, o výchově k partnerství neboli umění žít ve dvou a o vztazích mezi rodiči a dětmi.

Doporučená témata ministerstvem školství, které obsahuje příručka pro učitele (MŠMT ve spolupráci s VÚP v Praze, 2009):

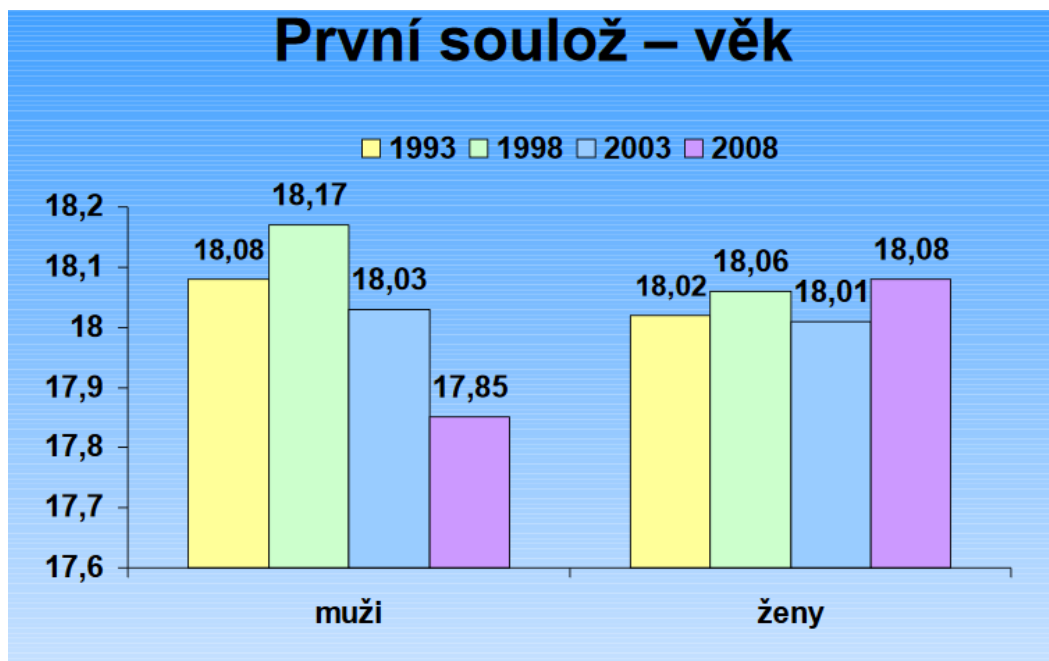
- sexuální výchova a RVP ZV včetně námětů učiva vzhledem k věkovým zvláštnostem
- sexuální výchova z pohledu etiky;
- ochrana reprodukčního zdraví mladistvých;
- HIV/AIDS;
- nemoci přenosné pohlavním stykem;
- sexuální orientace;
- sexuální deviace a deviantní chování;
- sexuální dysfunkce;
- sexualita a média – bezpečný internet;
- genderové aspekty sexuální výchovy;
- syndrom CAN (Child Abuse and Neglect);
- sexuální výchova v rodině;
- didaktické náměty.

Tato témata byla vybrána z důvodu aktuálnosti, na něž poukazuje i řada výzkumů. Výzkum „České děti a internet“, TNS AISA pro nadaci Naše dítě (České děti internet, 2009), Studie „Sexuální chování české populace“ z let 2003 a 2008 (Weiss, Zvěřina, 2009), Diskriminace na základě sexuální orientace (Pechová, 2009), Kvantitativní výzkum „Rovnost je cool“ (2007)

2.1.1 Výzkum „Sexuální chování v ČR“

"Sexuální chování v ČR" je srovnání výzkumů z let 1993, 1998, 2003 a 2008, který v roce 2009 publikovali garant a autor tohoto výzkumu prof. PhDr. Petr Weiss, Ph.D., a doc. MUDr. Jaroslav Zvěřina, CSc., ze Sexuologického ústavu 1. lékařské fakulty UK a VFN v Praze. Výběrové soubory byly reprezentativním vzorkem populace ČR, tedy osoby starší 15 let, a to podle posledního sčítání lidu. Dotazováno bylo celkem:

- 1 719 osob v prosinci 1993
- 2 003 osob v prosinci 1998
- 2 000 osob v prosinci 2003
- 2 000 osob v prosinci 2008

První sexuální styk

Graf 1: První soulož- průměrný věk

Zdroj: Zvěřina, 2009

Průměrný věk prvního pohlavního styku je zde kolem 18. roku respondentů. Nicméně novější výzkumy ukazují na trend stále nižšího věku aktérů, při získávání sexuálních zkušeností. Kukla (2016 s. 17) uvádí, že brzké sexuální zkušenosti mohou být spojovány s dalšími rizikovými faktory. Brzká sexuální zkušenost se pojí zejména se sexuálním rizikovým chováním, vyšším počtem sexuálních partnerů, je zde vyšší riziko nakažení se pohlavní chorobou, či často nedochází k užívání antikoncepce, což může vést k nechtěnému těhotenství.

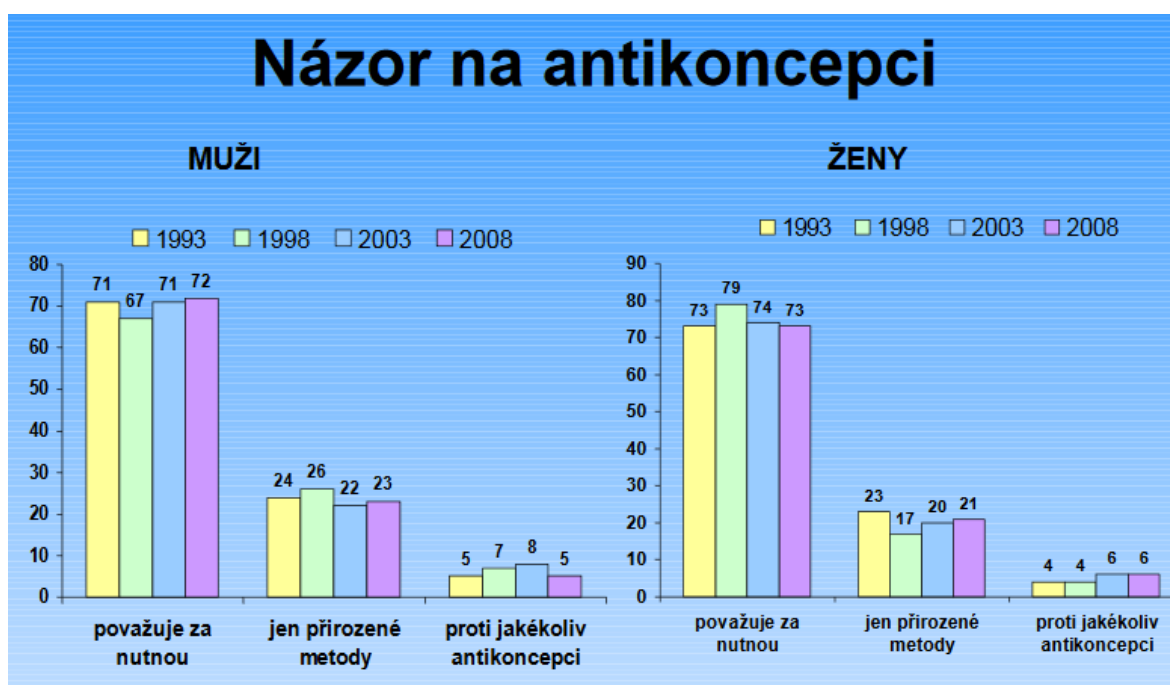
Kalman (2011) ve svém výzkumu ohledně zdraví dětí dokonce popsal sexuální chování dětí do 15 let. Zkušenost uvádí téměř čtvrtina dotazovaných školáků, ve 14 letech měla každá desátá dívka nebo chlapec sexuální zkušenost.

Sexuální výchova by měla reagovat na tento trend a připravovat tak na sexuální chování děti již v nižším věku. Poučit je o rizicích předčasně zahájeného sexuálního života, protože v ČR je pohlavní styk s dítětem trestným činem. „Kdo vykoná soulož s dítětem mladším patnácti let nebo kdo je jiným způsobem pohlavně zneužije, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až osm let.“ (zákon č. 40/2009 Sb.)

S první sexuální zkušeností jsou spojena různá rizika. Jak bylo výše popsáno, jedním z nich je riziko nechráněného pohlavního styku s jeho možnými následky.

Antikoncepce

Dle výzkumů tedy klesá případů, kdy lidé prožijí svůj první pohlavní styk bez jakékoliv ochrany. Nejčastěji užívanou antikoncepční metodou je kondom, který také brání přenosu pohlavních chorob. Nicméně většina respondentů se při prvním pohlavním styku nijak nechrání. Druhou nejčastější metodou je přerušovaná soulož, jako ochrana před nechtěným těhotenstvím. Ačkoliv při prvním pohlavním styku většina respondentů neuzila žádnou antikoncepční metodu, považují antikoncepci za nutnou. (Zvěřina, 2009)

Graf 2: Názor na antikoncepci

Zdroj: Zvěřina 2009

Výzkum se dále zabýval užíváním antikoncepce ve specifických případech například při pohlavním styku s náhodným partnerem nebo v trvalém partnerství. V situaci se stálým partnerem respondenti uvedli odpovědi, které značí nárůst užívání hormonální antikoncepce a snižování přerušované soulože jako antikoncepční metody. Tyto změny lze pozorovat jak u mužské, tak ženské části respondentů výzkumu.

Komerční sex

Dalším tématem výzkumu Zvěřiny (2009) byl komerční sex. Přičemž dle výzkumu, uvedlo 3 % žen, že někdy poskytly sex za peníze. Sex s prostitutkou uvedlo 14 % mužů. Tyto hodnoty byly relativně stálé a nedošlo během let k jejich změně. Pozitivní však je, že stoupá počet uživatelů kondomů při těchto druhých aktivit.

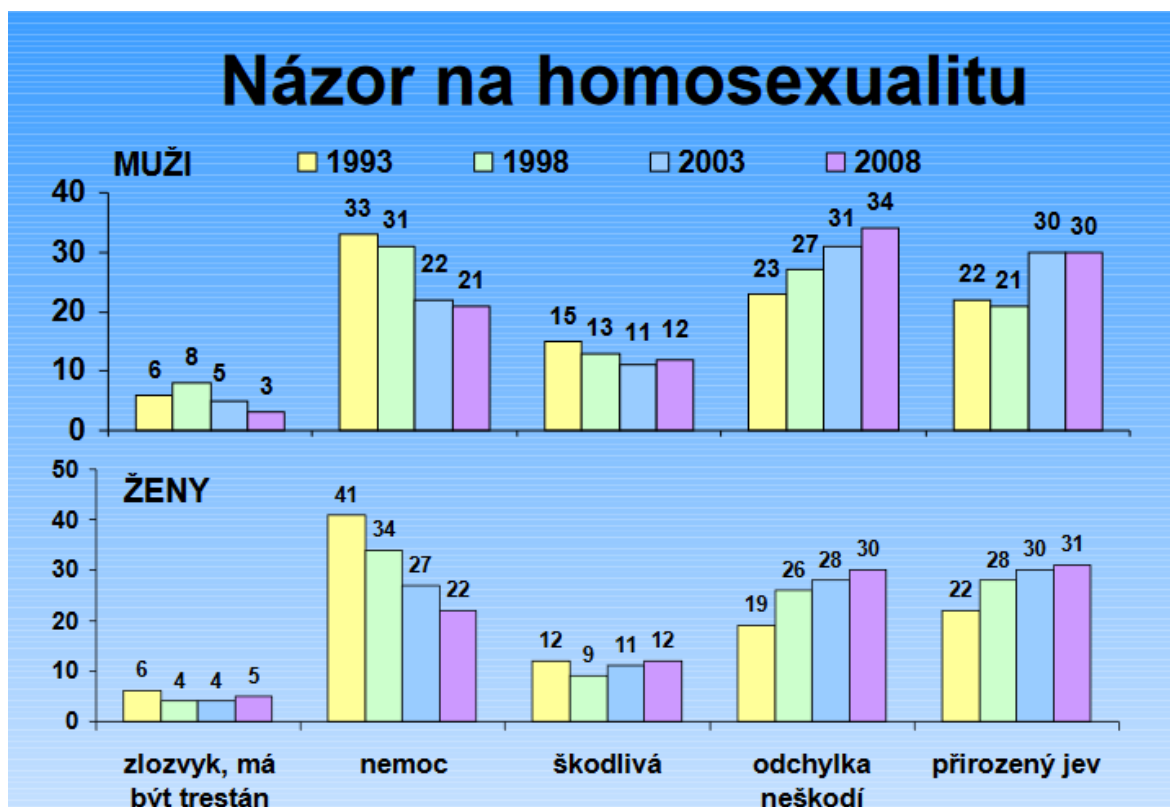
Vaničková (2007 s. 114-115) se ve své knize věnuje tématům dětské prostituce. Ve své knize uvedla studii, kde se děti z Prahy a Chebu ptá na jejich názory ohledně této tematiky. Alarmující je zejména její zjištění, kolik dětí si je schopno představit, že by komerční sex byl zdrojem jejich obživy, nebo si není na tuto otázku jisto odpovědí. Součtem odpovědí, dětí, které si dokáží představit komerční sex jako svou obživu a dětí, které jsou schopny o této možnosti uvažovat, dojdeme k výsledku, že každé páté dítě tuto možnost automaticky nezamítne. Při dalším úkolu, děti hodnotily závažnost prostituce a dalšího negativního chování. V tomto úkolu se projevil důsledek nedostatečného učení ve vztahu k tomuto tématu. Dívky hodnotily prostituce, jako 3. nejméně závažné chování hned po sprostých nadávkách a grafitech, chlapci prostituci uvedli dokonce na 2. místo ihned po sprostých nadávkách. Další negativní chování, které je, však dle dětí závažnější je nadměrná konzumace alkoholu, týrání zvířat, užívání drog, vandalismus a krádeže.

Komerční sex a jeho důsledky je téma, které si zaslouží v českém prostředí osvětu. Jak ukazují výše uvedené výzkumy, tolerance vůči komerčnímu sexu se mezi lety 1998–2008 příliš nezměnila. Lze však očekávat změnu s vývojem technologií, díky dosažitelnosti materiálů se sexuální tematikou již od dětského věku.

Homosexualita

Homosexualita je v dnešní době respektovaná, dříve tomu tak nebylo. Orel (2016, s. 219) uvádí, že v minulosti byla běžně opožována za nemoc, přestupek. Za homosexualitu byli lidé různě sankcionováni či se museli podrobovat různým pokusům o léčbu. V řadě zemí tento názor převládá dodnes. V České republice jsme však pokročili a od roku 2006 dokonce umožňujeme homosexuálním párům registrované partnerství, což je obdoba manželského svazku.

Ačkoliv v naší zemi nejsou lidé za homosexualitu nijak perzekuováni, dle výzkumu Zvěřiny (2009) si stále 22 % žen a 21 % mužů myslí, že se jedná o nemoc. Dalších 12 % si dále myslí, že je homosexualita škodlivá. Někteří respondenti jsou také toho názoru, že by homosexualita měla být trestána.

Graf 3: Názor na homosexualitu

Zdroj: Zvěřina, 2009

Jako přirozený jev vnímá homosexualitu jen necelá třetina respondentů. Právě tyto výsledky poukazují na nutnost více hovořit o toleranci v sexuálních otázkách. Orel (2016, s. 219) dále poukazuje na známou práci Alberta Kinseyho, který přišel s myšlenkou škály sexuální orientace. Dle něj se každý jedinec nachází někde v rozmezí mezi čistou homosexualitou a čistou heterosexuální, přičemž muži mají tendence být spíše vyhraněnější, tudíž jejich sexuální chování je stálejší, naopak ženy se často nachází v pásmu přechodové a smíšené formy neboli také bisexuality, kdy jsou schopny střídát své sexuální preference. Nicméně Orel také uvádí, že sexualita, tedy v našem případě homosexualita, je spojená s biologickým fungováním mozku a je tedy trvalým aspektem naší osobnosti.

Jak lze vidět na vývoji některých otázek, je předávání informací z oblasti sexuality nutnou součástí výchovy. Je to způsob, jak preventivně působit a zmírňovat tak možné následky, které mohou vyústit v rizikové sexuální chování či diskriminaci některých osob na základě jejich sexuální orientace.

3 KŘESŤANSTVÍ

Křesťanství, je nejpočetnější náboženskou skupinou. Kokaisl (2009, s. 99) uvádí, že zhruba 35 % celé populace jsou křesťané. Počet křesťanských církví a náboženských společností se odhaduje přes 30 000. Největší církví je Římskokatolická církev. Katolíci jsou tedy největší skupinou, většina žije v západní Evropě, část pak v zemích „třetího světa. Dále jsou velkou skupinou ortodoxní (pravoslavní), jsou to křesťané na východě Evropy, v oblasti Ruska, Balkánu. Významná skupina také emigrovala do USA. A třetí největší skupinou jsou protestanti, nejvíce zastoupeni v USA, Kanadě, Velké Británii a dalších státech.

Jak lze vyvodit z první kapitoly, Křesťanství je jedno z Abrahámovských náboženství. Jedná se o monoteistické náboženství, tedy o víru v jednoho Boha. Jedná se o nejrozšířenější náboženství jak ve světě, tak na území České republiky. Nejvíce věřících osob v České republice spadá pod římskokatolickou církev. Ústřední postavou Křesťanství, je Ježíš Kristus.

V Křesťanském slovníčku najdeme, že Ježíš Kristus (některé prameny o něm mluví jako o Ježíši z Nazaretu) je zakladatelem Křesťanství, byl narozen 4 roky PNL. Křesťané věří, že je Synem Božím. Matkou je Panna Maria, která počala skrze Ducha svatého. Když bylo Ježíši 30 let, nechal se pokřtít sv. Janem Křtitelem v řece Jordánu. Byl doprovázen apoštolů, na své pouti, na níž vykonal množství zázraků, čímž dokazoval, že je Syn Boží. Ježíš Kristus byl však pronásledován náboženskými představiteli tehdejší doby. Byl zrazen jedním ze svých apoštolů – Jidášem Iškariotským, odsouzen a nakonec ukřižován. Třetí den byl však vzkříšen. (Glet, 2016)

Prvními křesťany tedy byli následovníci Ježíše Krista, apoštolové a další jeho příznivci již za dob jeho života. Ačkoliv se různé křesťanské směry rozcházejí ve svém učení, za křesťany lze považovat všechny ty, jejichž centrální postavou v náboženství je Ježíš Kristus. Dalšími společnými myšlenkami křesťanské víry jsou následující témata.

Bůh je stvořitelem a stvořil vše živé i neživé. Je všemohoucí, vševědoucí a věčný. Stvořil člověka k obrazu svému, ale ten se od něj odklonil svým rozhodnutím. Tím učinil prvotní hřích a člověk čeká na záchranu z této situace. Bůh k lidem promlouvá prostřednictvím proroků, nakonec poslal na zem svého syna, Ježíš je tedy syn boží, který se stal člověkem. Ježíš je vykupitel, který zaplatil svým životem, aby nás vykoupil. Některé překlady bible hovoří o trestu. Člověk si za své hříchy zaslouhuje trest, ten bere Ježíš

na sebe. Bůh je trojjediný, kromě Boha otce a syna je tu ještě Duch svatý, tím může být naplněna lidská bytost, znamená vnitřní spásu. Důležitou roli v Křesťanství hrají také svátosti, k nim patří křest, eucharistie, konfirmace, pokání, pomazání nemocných, ordinaci a manželství. (Štampach, 2008, s. 114–116)

O těchto tématech hovoří všechny odvětví křesťanství, neméně důležitou částí je pak posmrtný život, neboť křesťané věří, že smrtí vše nekončí. Katechismus hovoří o svátosti v paragrafu číslo 1275: „Uvedení do křesťanského života se uskutečňuje třemi svátostmi: křtem, který je začátkem nového života; biřmováním, které jej posiluje; a eucharistií, která živí učedníka Kristovým tělem a krví, aby se jednou stal druhým Kristem.“

Křest je tedy vstupem do křesťanského života, do některé z církví. V Římskokatolické církvi se často křtí děti již po narození, některé jiné církve, ale čekají s tímto rituálem až do doby, kdy je křtěný člověk schopen pochopit význam tohoto rituálu a svobodně se pro něj rozhodnout. Všechny ostatní svátosti mohou tedy proběhnout až po křtu. U této svátosti je zajímavé, že některé církve uznávají křest jiných církví, například Římskokatolická církev uzavřela dohodu s Českobratrskou církví evangelickou, Církví československou husitskou (25. ledna 1994) a Slezskou církví evangelickou augsburského vyznání (22. ledna 2001). Křty těchto církví se navzájem uznávají. Některé jiné církve však křest uznat nemusí.

Další svátostí je eucharistie. Web katolík.cz uvádí popis této svátosti, jako svátost oltářní. Jde tedy především o druhou polovinu mše, kdy dochází k připomínání poslední večeře. Při mši Římskokatolické církve tuto část doprovází slova kněze podle Lukáše 22: 19-20 „...Pak vzal chléb, vzdal díky, lámal a dával jim se slovy: *"Toto je mé tělo, které se za vás vydává. To číňte na mou památku."* A právě tak, když bylo po večeři, vzal kalich a řekl: *"Tento kalich je nová smlouva zpečetěná mou krví, která se za vás prolévá."*...“

Další svátostí je tedy část bohoslužby, která je věnována připomenutí těchto slov a události, která souvisí se zradou Ježíše Krista Jidášem Iškariotským.

Důležitým tématem křesťanství je také morálka. Člověk se může svobodně rozhodnout, jestli bude konat dobro nebo zlo. Budeme-li se chovat proti Boží vůli, dopouštíme se hříchu. Zvláště v římskokatolické církvi se klade důraz na partnerskou etiku. Přípustný je milostný akt pouze mezi manžely. Za hřích je považováno cizoložství, smilství, sebeuspokojení či milostný akt mezi lidmi stejného pohlaví. Pro římskokatolickou církev je

typická také ochrana života, proto odmítá umělé přerušování těhotenství nebo také eutanázii. (Štampach, 2008 s. 117-119)

Ačkoliv Štampach zmiňoval římskokatolickou církev, radikální pohled na mimomanželský pohlavní styk či milostný akt mezi páry stejného pohlaví je odmítán i jinými křesťanskými skupinami, v rámci křesťanských skupin na tyto témata panují rozdílné názory.

3.1 Křesťanství v ČR

Historie státních útvarů na území České republiky je velmi provázána s historií křesťanství. O Příchodu věrozvěstů Cyrila a Metoděje není nutné psát, jelikož jsou to základy naší historie, ale jak to bylo s vývojem křesťanství později, a kdy došlo k tříštění církve na další náboženské skupiny je již méně známá část historie.

Štampach (2008 s. 120-121) uvádí, že Česká náboženská scéna je pestrá. Za křesťany lze dle sčítání lidu řadit i některé, kteří se hlásí „ostatní“ tedy k nějaké z neregistrovaných náboženských skupin. Dlouho na území ČR bylo pouze Židovství (Judajismus) a západní Křesťanství (katolíci). Poté se situace mění díky husitství, které je významně spjato s dějinami ČR. Po válce následovala násilná rekatolizace a příslušníci jiných církví byli nuceni odejít do exilu nebo do utajení. Oficiálně jsou občané ČR všichni katolíci až do roku 1781, kdy Josef II vydává Toleranční patent. Poté na našem území bylo umožněno působení luteránů a reformovaných. V 19. století od vzniku Rakouska-Uherska, byly díky ústavě církve zrovnoprávněny a vznikaly nové náboženské skupiny. Z nich můžeme jmenovat církve Československá husitská, Českobratrská církev evangelická. Katolická církev, církve Československá husitská, Českobratrská církev evangelická mají nejvíce členů a jsou dodnes největšími církvemi. Dále je však významná Pravoslavná církev. Ta má co do počtu sice více členů, ale v České republice v ní tvoří Češi menšinu, většina této církve je tvořena imigranty. Vznikaly i další církve, a však v době komunistického režimu, zaujala vláda protináboženské postavení. Na konci tohoto režimu bylo Česko nejméně religiózní zemí Evropy, což zůstalo až doposud.

3.2 Římskokatolická církev v ČR

Římskokatolická církev je největší církví jak ve světě, tak v ČR. Základní informace můžeme nalézt v rejstříku registrovaných církví, které vede Ministerstvo kultury. Předsedou České biskupské konference je kardinál Dominik Duka OP, v. r, místopředsedou je Jan Graubner. V registraci je uveden způsob jednání statutárního orgánu: „Předseda jedná a podepisuje jménem České biskupské konference ve věcech týkajících se celé církve (souhrnu všech jejích složek), zejména ve věcech týkajících se změn základního dokumentu, zvláštních práv a uzavírání smluv o jejich výkonu.“

Pravomoc předsedy biskupské konference tedy tkví hlavně v uzavírání smluv, kromě těchto formálních práv rozhoduje ve věcech, které se týkají celé církve. Římskokatolická církev má dle zákona č. 3/2002 Sb. o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů dle § 7 oprávnění k výkonu zvláštních práv registrovaných církví a náboženských společností.

Dle výroční zprávy římskokatolické církve z roku 2016 (cirkvev.cz, 2017) je církev oprávněna vyučovat na veřejných školách náboženství. Jedná se o nepovinný předmět, který navštěvovalo celkem 38 237 žáků a studentů. Kromě tohoto působení na veřejných školách, je římskokatolická církev oprávněna zřizovat školy církevní, přičemž k 31. 12. 2016 zřizovala 113 škola a školských zařízení.

Římskokatolická církev se však nevěnuje výchově mladých křesťanů pouze na půdě školství. V jejich zájmu není pouze předávat informace o víře jako takové, nýbrž odpovídat na všechny otázky, které se týkají lidského společenství. Důležité je také téma manželství a sexuality. Na webové stránce signály.cz, kde se sdružuje skupina asi 34 000 mladých křesťanů, vznikl projekt, který atraktivně předává informace mladým lidem. Jde o cyklus krátkých videí, která prezentují křesťanské hodnoty. Ústřední postavou těchto videí, je přednášející Mgr. Karel D. Skočovský, Ph.D., novokněz Olomoucké arcidiecéze. Tento seriál se věnuje 12 tématům, jako příklad uvádíme následující:

- Proč patří sex až do manželství?
- Kam až můžeme zajít v intimitě před manželstvím?
- Co je špatného na používání antikoncepce?
- Proč je nemorální oplodnění ve zkumavce

Kromě atraktivních článků se tomuto tématu věnuje řada závazných dokumentů církve. Jedním z nich je Katechismus Katolické církve. Oficiální webové stránky katechismus.cz uvádí: „Katechismus katolické církve předkládá uspořádaný a souhrnný výklad podstatných a základních složek křesťanského katolického učení, jak o víře, tak o etice, a to ve světle 2. vatikánského koncilu a celkové tradice církve. Jeho hlavními prameny jsou Písmo svaté, Otcové, liturgie a učitelský úřad církve.“ Tento dokument lze také zakoupit v tištěném vydání.

Dle katecheze katolické církve § 2399 „Regulace početí představuje jeden z rysů odpovědného otcovství a mateřství. Dobré úmysly manželů neospravedlňují používání prostředků mravně nepřijatelných (např. přímá sterilizace nebo antikoncepce).“

Web signály.cz se v sekci Bůh, sex a manželství věnuje také tématu antikoncepce. Konkrétně se jedná o článek Nádherný Boží plán pro sex versus antikoncepce, který dává sexu obrovský význam. Článek popisuje obraz svaté Trojice, jehož obrazem jsou lidé, kteří naplňují Boží plán. Při sexu dojde ke spojení muže a ženy v jedno tělo, při němž dojde k početí dítěte, které v této symbolice připomíná Ducha Svatého, jenž vychází ze společenství Otce a syna. Sex je tedy zrcadlením Boží lásky. Po uzavření manželské přísahy slovem, by mělo dojít k jejímu potvrzení sexem. Manželé se tak sobě oddávají navzájem. Jde o uzavření manželství řečí těla. Při vyvrcholení muž dává ženě darem kus svého těla, která jej přijímá. Tato řeč těla je však pokřivena pokusy o neplodný akt za použití antikoncepce či sterilizace. Proto je doporučeno dosáhnout plánovaného rodičovství tak, že manželé sledují příznaky plodnosti a v době plodného období abstinují.

Lidé by tedy dle doporučení církve měli být zodpovědní při plánování potomků, ale měli by použít doporučených prostředků. Tímto prostředkem je ne příliš spolehlivá metoda výpočtu plodného a neplodného období. Nutné je také dodat, že s ohledem na Boží záměr, je i tahle forma zamezení početí morální, pouze pokud k tomu mají manželé dobrý důvod.

Dalším důležitým pojmem v římskokatolické církvi je čistota. Definici tohoto pojmu můžeme nalézt v katechismu katolické církve § 2395: „Čistota znamená integraci sexuality v osobě. Vyžaduje, aby se člověk naučil ovládat.“ A dále ho rozvádí § 2396: Mezi hříchy, které odporují čistotě, je třeba uvést sebeukájení, smilstvo, pornografii a homosexuální praktiky.“

Jak uvádí katechismus, nejedná se o homosexualitu, jako sexuální orientaci. Jde o homosexuální praktiky, které jsou přímo souvislé s pohlavním aktem. Jelikož církev neuznává jakýkoliv mimomanželský styk, bez ohledu na pohlaví aktérů, musí být homosexuální styk vždy považován za hřích. Nicméně v katechismu (§ 2393) se hovoří také o přijetí vlastní pohlavní totožnosti, což může znamenat hříšnou povahu transsexualismu.

V rozporu s učením římskokatolické církve jsou také rozvody, o kterých mluví jako o sociální ráně. Katechismus § 2397: „Svobodně uzavřená smlouva mezi manžely zahrnuje věrnou lásku. Ta ukládá povinnost uchovat nerozlučitelnost jejich manželství.“ Pokud je manželství rozvedeno dle občanského zákoníku, hříchu se dopouští pouze ten z manželů, který se zasloužil o zničení manželství. Církev se pochopitelně vymezuje k otázkám cizoložství – manželská nevěra, mnohoženství či volné lásky. Tyto jevy katechismus křesťanské církve označuje za urážku manželství.

Poslední téma, které je v konfliktu se současnou situací v naší společnosti, je asistovaná reprodukce. Z této definice, kterou uvádí katecheze katolické církve: „Techniky, které štěpí spojení rodičů zásahem nějaké osoby cizí manželskému páru (darování spermatu nebo vaječné buňky, propůjčení dělohy), jsou těžce amorální. Takové techniky (inseminace a umělá oplodnění od jiného dárce) porušují právo dítěte narodit se z otce a matky, které zná a kteří jsou spojeni manželstvím. Zrazují „výlučné právo manželů stát se otcem a matkou jeden prostřednictvím druhého“...“ by se mohlo zdát, že jediný problém je v darování a užití biologického materiálu třetí osobou. Nicméně důvodů pro odmítání asistované reprodukce uvádí církev mnohem více.

Podle serveru signály.cz (Bůh, sex a manželství) je manželský sexuální akt jediným správným prostředím pro početí dítěte. Při manželském aktu manželé spolupracují s Bohem na tvorbě potomka, který při početí tvoří duši dítěte. Naopak dítě, které je počaté za jiných podmínek, není důsledkem aktu lásky, z toho důvodu římskokatolická církev odmítá všechny způsoby asistované reprodukce, i za předpokladu že nedojde k usmrcení embryí.

Shrneme-li tedy teze římskokatolické církve, které nesouhlasí s běžnou praxí české společnosti, dostaneme následující fakta. Římskokatolická církev nesouhlasí s užíváním jakékoliv antikoncepce, včetně bariérové (kondomů). Jedinou mravně přípustnou metodou, jak se bránit početí je sexuálně abstinovat v době plodných dnů. Dle průzkumu sexuálního chování v ČR (Zvěřina, 2009) však v roce 2008 považovalo antikoncepci za nutnou 72 %

dotazovaných mužů a 73 % dotazovaných žen. Bariérová antikoncepce hraje také důležitou roli v prevenci pohlavně přenosných chorob. Ve vztahu se stálým partnerem užívá církví doporučenou metodu pouze 2 % dotazovaných.

Římskokatolická církev ctí lidský život, proto odmítá potraty. V České republice dle předběžných dat českého statistického úřadu (ČSÚ) došlo k poklesu potratů oproti roku 2016. Nicméně i přesto byl celkový počet potratů 35 tisíc. Dle průzkumu sexuálního chování v ČR (Zvěřina, 2009) považuje interrupci za nepřípustnou pouze 5 % žen a 4 % mužů. Přičemž se shodují, že žena má právo o interrupci rozhodnout.

Církev se staví odmítavě k mimomanželským stykům. Odmítá předmanželský styk, nevěru. Za hřích se považuje taky rozluka manželského páru. Ve společnosti jsou rozvody poměrně častým jevem, dle dat ČSÚ v roce 2017 bylo rozvedeno 25, 8 tisíce manželství. Převažoval počet manželství s nezletilými dětmi. Dle informací českého statistického úřadu tak rozvodovost stoupla ze 45 % na 47 %. Pozitivním je, že se zvýšil počet sňatků, v roce 2017 jich bylo uzavřených 52, 6 tisíce, což je nejvíce za posledních deset let.

Mimomanželské styky dle výzkumu sexuálního chování v ČR v roce 2008 přiznalo 34 % vdaných žen a 55 % ženatých mužů. Nezanedbatelné procento dotazovaných (39 % žen a 20 % mužů) považuje tyto styky za mravně nepřípustné. (Zvěřina, 2009)

Církev odmítá homosexuální praktiky. Homosexuální orientaci akceptuje, ale lidé takto orientovaní by měli žít v celibátu. Podle ČSÚ a informací ze sčítání lidu v roce 2011, žije 8 112 osob v partnerském svazku s osobou stejného pohlaví. Je pravděpodobné, že část osob tuto skutečnost neuvědomila z obav, že budou stigmatizováni. Zajímavý je také fakt, že 655 osob se hlásí ke křesťanství.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 REALIZACE VÝZKUMU

Výzkum se zabývá vlivem náboženského vyznání na aspekty rodinné a sexuální výchovy. Výzkumná část tedy tvoří teorii, zda rodiče vyznávající křesťanství vychovávají děti dle církevních doporučení, či pouze vychovávají děti ve víře v boha, aniž by respektovali veškeré církevní dogmata a doporučení církve ve vztahu k výchově.

Jak lze vyčíst z dat statistického úřadu, lidé, kteří se hlásí k Římskokatolické církvi, vykazují vyšší porodnost, častěji legalizují své svazky a jsou více nakloněni rodinnému životu. Tento fakt však ovlivňuje skladba respondentů, jelikož věřící osoby jsou často vyššího věku, to znamená, že již ve velké části ukončili reprodukci, a proto mohou mít více dětí, než mladí lidé, kteří se teprve na další potomky připravují. Kromě náboženství zde může hrát roli také celkový vývoj společnosti, který v dnešní době nepodporuje mladé rodiny, právě naopak, pro řadu žen je odchod na mateřskou dovolenou komplikací v dalším pracovním začlenění.

Dalším trendem dnešní doby je přesouvání některých kompetencí z rodin do školního prostředí. Tohle se také týká sexuální výchovy, která se ukázala být nedostatečná, a věnuje se jí pozornost právě ve školním prostředí. Výzkum tedy také odpovídá na otázku, jestli je tento krok přílišným zásahem do soukromí rodin, či naopak je ze strany veřejnosti vítaným a potřebným krokem.

4.1 Cíle výzkumu

Hlavním cílem výzkumu je popsat, jakým způsobem jsou lidé hlásící se ke křesťanství ovlivněni svojí vírou při výchově k partnerství a sexuální výchově.

Díličními cíli je zjistit:

- Zda se cítí být věřící lidé ovlivněni svou vírou ve výchově svých dětí ve vztahu k partnerství a sexualitě.
- Do jaké míry, dle názoru respondentů, ovlivňují výchovu dětí jednotliví výchovní činitelé.
- Potřeba sexuální výchovy na školách dle lidí hlásících se ke křesťanské víře a dle ateistů.
- Názor na zásah sexuální výchovy na školách do soukromí rodin.
- Vhodnost témat sexuální výchovy doporučených v dokumentech MŠMT.

4.2 Formulace výzkumných otázek

K dosažení výzkumného cíle byla stanovena **hlavní výzkumná otázka**:

Jakým způsobem jsou lidé hlásící se ke křesťanství ovlivněni svou vírou při výchově k partnerství a sexuální výchově?

Vedlejší výzkumné otázky:

VO1: Cítí se být věřící lidé ovlivněni svou vírou ve výchově svých dětí ve vztahu k partnerství a rodičovství?

VO2: Jak ovlivňují výchovu dětí jednotliví výchovní činitelé dle názoru veřejnosti?

VO3: Liší se názor na potřebu sexuální výchovy na školách dle lidí hlásících se ke křesťanské víře a dle ateistů?

VO4: Zasahuje sexuální výchova na školách do soukromí rodin?

VO5: Jsou témata sexuální výchovy doporučená v dokumentech MŠMT vhodná?

4.3 Hypotézy

Byla stanovena hypotéza, která formuluje vztah mezi vírou a výchovou ve vztahu k sexualitě a partnerství. Tento vztah jsme zjišťovali pomocí otázky č. 3, která se táže na víru respondenta a otázky č. 4, která zjišťuje, zda je pohled na výchovu ve vztahu k sexualitě a partnerství ovlivněn jejich vírou.

H_0 : Lidé křesťanského vyznání nejsou ovlivněni svou vírou v pohledu na výchovu k sexualitě a partnerství.

H_A : Lidé křesťanského vyznání jsou ovlivněni svou vírou v pohledu na výchovu k sexualitě a partnerství.

Další hypotéza, která byla stanovena v souvislosti s vyznáním a otázkami ohledně sexuality, je vztah křesťanské víry a nevhodnosti tématu sexuální orientace na školách. Tento vztah jsme zjišťovali pomocí otázky č. 3, která se táže na víru respondenta a otázky jenž se dotazovala na nevhodnost témat doporučených k sexuální výchově na školách.

H_0 : Lidé křesťanského vyznání nesouhlasí s výukou tématu sexuální orientace na školách ve stejné míře jako lidí, kteří se hlásí k ateismu.

H_A: Lidé křesťanského vyznání nesouhlasí s výukou tématu sexuální orientace na školách ve větší míře než lidé hlásící se k ateismu.

Poslední hypotézou, která by byla stanovena v tomto výzkumu, je hypotéza, která zkoumá vztah vyznání a míru potřeby sexuální výchovy na ZŠ. Tento vztah jsme zjišťovali pomocí otázky č. 3, která se táže na víru respondenta a odpovědi z Likterovi škály dle toho, jak se respondenti jednotlivých skupin ztotožnili s tvrzením „*Sexuální výchova na ZŠ je potřebná*“.

H₀: Lidé křesťanského vyznání souhlasí s potřebou sexuální výchovy na školách ve stejné míře jako lidé, kteří se hlásí k ateismu.

H_A: Lidé křesťanského vyznání nesouhlasí s potřebou sexuální výchovy na školách ve stejné míře, jako lidé hlásící se k ateismu.

4.4 Druh výzkumu

Pro výzkum byl zvolen smíšený druh výzkumu. Kombinujeme tedy kvalitativní a kvantitativní postupy. Tento postup byl zvolen k hlubšímu porozumění daného problému. Jde o sekvenční výzkum, kdy tedy nejprve byly analyzovány kvalitativně získaná data, která sloužila k vytvoření podkladu pro kvantitativní část výzkumu. Část respondentů se poté opětovně vyjádřila k výzkumnému tématu.

Lze tento výzkum tedy popsat zkratkami QUAL – QUANT-QUAL, tedy o induktivní strategii, která však byla v závěru doplněna o kvalitativní data, která slouží ke zpřesnění výsledku.

Cílem výzkumu je popsání jevu ve společnosti, které je predikovatelné z výsledků dat, které byly nasbírány statistickým úřadem v rámci sčítání lidu. Tyto výsledky však mohly být ovlivněny i jinými faktory, než je pouze víra obyvatel (demografické faktory), proto se výzkum orientuje pouze na téma víry a sexuální výchovy.

4.5 Výzkumný vzorek

V kvalitativní části výzkumu tvoří základní soubor veškeré osoby, které se považují za osoby věřící, konkrétně se jedná o víru v křesťanství. Pro výzkum pak byl vybrán výzkumný vzorek, který byl dále vybrán dle následujících kritérií:

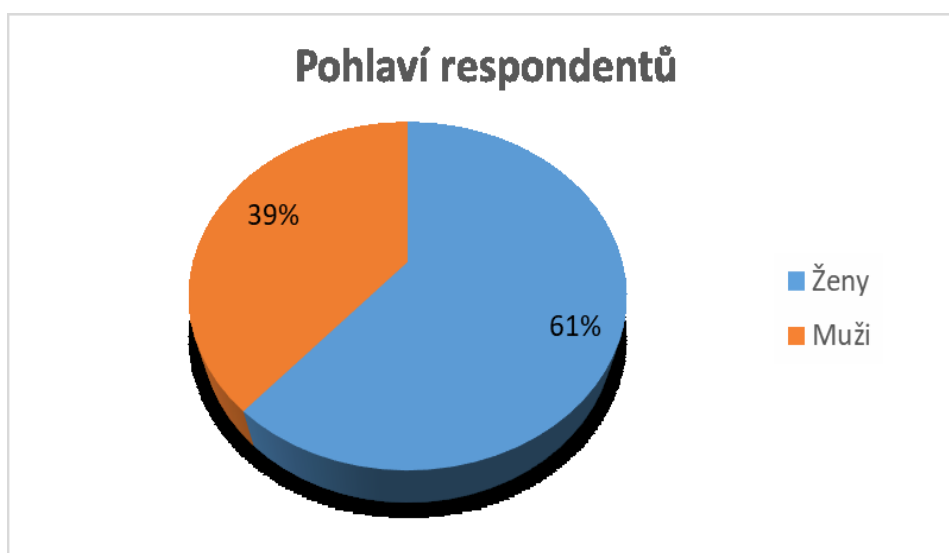
- Osoba, která se nějakým způsobem podílí na výchově jiné osoby
- Osoba, která do svého života denně zařazuje náboženské rituály (modlitby)
- Osoba, která se pracovní či ve svém volném čase podílí na aktivitách související s církví, do které patří

Výběr respondentů pro kvalitativní část výzkumu byl dostupný, byly dotazovány 3 respondentky, jelikož však došlo k saturaci dat a shodovaly se odkazy na písemné zdroje, podle kterých se křesťané ve svém životě řídí, je možné doplnit informace z těchto zdrojů.

Kvantitativní část výzkumu jsme směřovali na veřejnost. Základním souborem je tedy celá populace. Výzkumný vzorek je tvořen respondenty, kteří byli ochotni se výzkumu účastnit. Výběr výzkumného vzorku byl dostupný.

Abychom měli jistotu, že se výzkumu účastní dostatečně početná skupina osob s křesťanským vyznáním, byl dotazník elektronicky distribuován v rámci sociálních sítí do skupin, které se vyznačují náboženskou tematikou. Výzkumu se účastnilo celkem 297 respondentů, přičemž návratnost dotazníku byla 66 %, 34 % osob dotazník vyplnilo z části nebo se rozhodlo se výzkumu neúčastnit.

Respondenty kvantitativní části výzkumu lze kromě vyznání rozdělit do kategorií, dle věku a pohlaví. Tyto faktory mohou mít vliv na zkoumaný jev, ale nejsou předmětem zkoumání.

Graf 4: Zastoupení respondentů dle pohlaví

Výzkumu se účastnilo 182 žen a 115 mužů. V odpovědích na další otázky však nejsou významné rozdíly mezi muži a ženami.

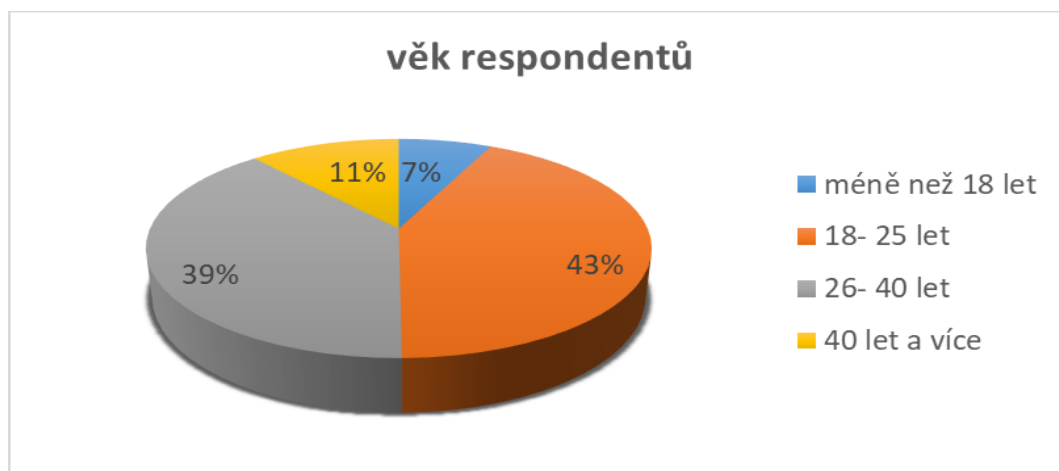
Důležitým faktorem, který může ovlivnit názory respondentů je jejich věk, ten jsme zjišťovali ve 4 skupinách. Respondenti mladší 18 let, kteří se s tímto tématem setkávají v rámci vlastní výchovy.

Další skupinu tvořili jedinci ve věku od 18 do 25 let věku. Tohle věkové rozmezí bylo určeno z toho důvodu, že se jedná o časnou dospělost. Dle Langmeira a Krejčířové (2006, se 167) jde o období mezi adolescencí a plnou dospělostí. Ti ranou dospělost vymezují dokonce od 20 do 25–30 lety jedince. My jsme zvolili tohle časové rozmezí i z toho důvodu, že jde o věk, kdy se mladí lidé teprve osamostatňují a stále vychází spíše ze zkušenosti vlastní, kdy oni byli objektem výchovy.

Další kategorii tvoří jedince ve věku 26–40 let. To je období, kdy většina občanů naší společnosti již zakládá rodinu. Tohle rozmezí je poměrně velké, ale dle komerčních výzkumů, průměrný věk prvorodiček v ČR již přesáhl 30. V této kategorii jsou tedy respondenti, kteří by již měli být dospělí, dle sociálních kritérií, nejde tedy pouze o formální (dle práva) či biologickou dospělost.

Poslední skupinou je 40 let a výše. Období, kdy by již měla většina respondentů tohoto věku zkušenost s výchovou vlastních potomků, příbuzenstva či zkušenosti s výchovou v rámci svého povolání.

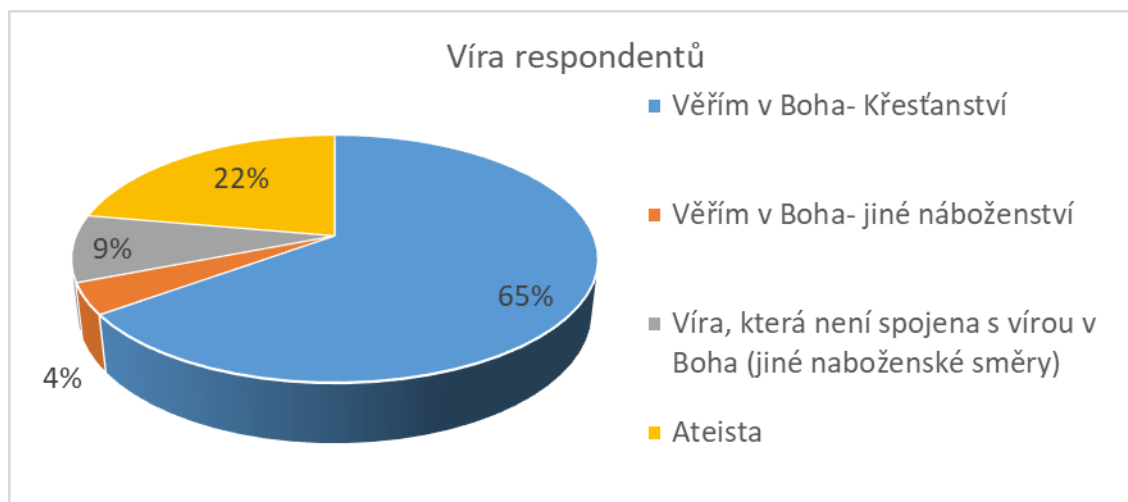
Věkové rozdělení bylo opravdu obtížné i z toho důvodu, že česká společnost prochází velkými změnami a trendy v oblasti reprodukce, stabilizace v partnerství se dost mění. Stejně tak šíření dotazníku elektronickou formou může být důvodem, proč se k tématu vyjadřovalo větší množství mladších respondentů.

Graf 5: Věkové zastoupení respondentů

Jak lze vyčíst z grafu, polovina respondentů jsou osoby do 26 let věku. Lze předpokládat, že tito respondenti odpovídali tedy z vlastní zkušenosti a dle pocitů, které oni měli z výchovy, která jim v této oblasti byla poskytnuta. Nicméně i tito lidé mohou mít zkušenost s výchovou, třeba předávání zkušeností mladším sourozencům apod.

Velmi důležitým faktorem, který v tomto výzkumu má stěžejní roli je víra respondentů. Zde bylo na výběr ze 4 odpovědí.

Graf 6: Zastoupení respondentů z hlediska víry

Nejvíce respondentů se hlásí ke Křesťanství. Celkem 193 respondentů, uvedlo, že se hlásí k této víře. Není již blíže specifikováno, o kterou konkrétní církev jde, ale o respondenty vyznávající základní Křesťanské teze, tak jak byly popsány v teoretické části této práce. Vzhledem k tomu, že většina České společnosti se hlásí k Římskokatolické církvi, lze předpokládat, že tato církev bude nejvíce zastoupena i ve výzkumném vzorku.

Druhou největší skupinu tvoří mezi respondenty ateisté. Jsou to tedy lidé, kteří nevěří v Boha, ani jiné nadpřirozené jevy. A kteří nevyznávají žádné náboženství. Tuto odpověď zvolilo celkem 66 respondentů.

Celkem 26 respondentů zvolilo možnost víry, která však není spojena s vírou v Boha. Znamená to tedy, že se jedná o nějaké z neteistických náboženství. To může být například buddhismus nebo taoismus. Jde i řadu nových filozoficky – náboženských směrů, které jsou založeny na víře v sebe samotného a na poznání absolutní pravdy.

Nejmenší skupinu respondentů pak tvoří lidé, kteří věří v Boha, ale nejedná se o Křesťanství. Mohou to být tedy respondenti, kteří vyznávají jiné světové náboženství

(Judaismus, Islám). Nebo to mohou být například svědkové Jehovovi, kteří vychází z bible jako takové, jelikož neuznávají božství svaté trojice, nejsou považováni za křesťany.

4.6 Metody výzkumu

V první části výzkumu byla utvořena zakotvená teorie. Data byla získána polostrukturovanými rozhovory, které se otevřeně tázaly na témata související s vírou. Respondenti byli tázáni na filozofii svého náboženství, tedy stručnou definici toho, v co věří. Dále byly otázky směřovány na vztah jejich víry s událostmi v každodenním životě a na výchovu. Respondenti byli zpětně dotazováni i během vyhodnocování. Před zahájením rozhovoru, byli respondenti uvědoměni, jaké téma bude v rámci rozhovoru probíráno, jak dlouhý bude rozhovor a znali i skladbu otázek, které budou v rámci rozhovoru položeny.

Respondenti byli ubezpečeni, že v rámci práce nebudou uvedeny žádné informace, které by blíže specifikovaly jejich osobu. Přesto se někteří vhodní respondenti odmítli výzkumu účastnit u důvodu přílišné intimity těchto témat.

Pro kvantitativní část výzkumu byl jako výzkumná metoda zvolen dotazník. Dotazník je jednou z nejčastěji volenou metodou sběru dat, to zejména z důvodu její efektivity, kdy za krátký čas sesbíráme data od větší skupiny respondentů.

V dotazníku byla jedna dichotomická otázka, která se tázala na pohlaví respondentů, dále byly zvoleny otázky s jednoduchým i vícenásobným výběrem. Součástí dotazníku byly také škály, pomocí kterých se zjišťovala míra souhlasu či nesouhlasu respondentů s jednotlivými tvrzeními – Likertova škála. A dále škála pořadová, která zjišťovala preference respondentů.

5 ANALÝZA A INTERPRETACE DAT

Nejprve budeme analyzovat kvalitativně získaná data. Tyto data jsme získali otevřeným rozhovorem s respondenty. Rozhovor probíhal opakovaně ústní i písemnou formou, dle potřeby výzkumníka, ale objevila se i potřeba respondentů se k výzkumu opakovaně vyjádřit. Tyto rozhovory byly dále kódovány a doplňovány.

Prvním krokem je otevřené kódování, kdy text rozbíjíme na menší jednotky, kterým dáváme nové pojmenování – kódy, se kterými dále pracujeme (Strauss, Corbinová, 1999, s. 39-45). Následuje axiální kódování, při němž se zabýváme vztahy mezi jednotlivými kategoriemi. Posledním krokem je selektivní kódování. V praxi se jedná o vytvoření příběhu kolem centrální kategorie.

V rámci výsledků axiálního kódování můžeme uvést tyto kategorie:

1 – láska

Respondenti svou víru nejčastěji specifikovali tímto slovem. Křesťanství se neznačí pouze vírou v Boha, ale jde o vztah, který vzniká mezi Bohem a člověkem. Jde tedy o přijetí toho vztahu založeného na lásce. Nejdůležitější je tedy přijmout lásku jako hodnotu, kdo dokáže přijmout Boží lásku, je pak schopen si mnohem více vážit lásky ve svátosti manželství.

R1: „Křesťanství je tedy založeno na vztahu s živým Bohem, nikoliv připomínkou minulé události. Člověk tak získává novou důstojnost a pozvání k následování cesty lásky.“

R2: „Jeho Syn Ježíš Kristus za nás zemřel z Lásky, abychom i my mohli milovat svět okolo nás. Díky tomu můžeme důvěřovat v každé situaci v Boží prozřetelnost.“

R3: „svatým (tj. maximálně Bohu podobným) se člověk v katolické církvi nestává proto, že mnoho vykonal, ale že mnoho miloval – Boha i lidi.“

2- kontakt s Bohem

Velmi důležitý je pravidelný kontakt s Bohem, ať už se respondenti mohou na Boha obrátit v případě starostí, s prosbou o pomoc či pouze v každodenní komunikaci formou modlitby. Tento kontakt upevňuje jejich pouto, projevují se v něm i další důležité hodnoty, které křesťanská víra považuje za stěžejní – to je například důvěra, když se svěřuji se svými starostmi; zodpovědnost, když musím před bohem přiznat své hříchy; přijetí, když vím, že

mi Bůh odpustí. Tyto hodnoty nejsou důležité pouze při tvorbě vztahu s Bohem, ale často se jimi řídíme i ve vztahu k bližním.

R2: „*Když je mi úzko, tak si říkám, že Bůh mě miluje. Vše se snažím mu svěřovat a říkám si, že těžkosti jsou jen zkoušky, kterými nás provádí.*“

R3: „*V každém rozhodnutí, v každém vztahu a počínání se ptám, co by Ježíš dělal na mém místě – jak by se rozhodl On, jak by daný vztah, problém řešil On.*“

Ježíš se tak pro věřící stává vzorem, kterého je vhodné následovat. A v kontaktu s Bohem se pak dělíme o zkušenosti v tom, jak se nám to daří. Na druhou stranu v něm hledáme útěchu, když v jeho následování selháváme.

3- Dogmatismus

Souhlas s církevními dogmaty. To znamená, že respondenti uznávají některé náboženské teze, nepochybují o nich a přijímají je jako pravdu. Tyto teze jsou často v rozporu s aktuálními trendy české společnosti, přesto se o těchto věcech nepochybuje.

R1: „*Církev tvoří několik miliard lidí, nemůžu se pochopitelně ztotožnit úplně se vším, co řekne každý katolík. ALE naprosto důvěřuji tomu, co učí církev jako instituce – ten ZÁKLAD, který je neměnný už po staletí. Plně respektuji církevní dogmata stejně jako katechismus katolické církve.*“

R3: „*Nesouhlasila bych již s některými velmi konzervativními názory – mnohdy vyhrcovanými. Pokud bych měla odkázat na Katechismus katolické církve (KKC), což je oficiální dokument, tak samozřejmě ano.*“

4- otevřenost

Právě tato kategorie je velmi důležitou vlastností Křesťanství. Zamyslíme-li se, možná nás napadnou náboženské skupiny, jejichž učení není společnosti příliš známo. Uzavřenost a izolace často bývá považována za znak, kterým se vyznačují sekty. (Sekty jako náboženské společnosti, které odmítají společnost, ve které existují.)

Když respondenti měli odpovědět, kdo by se měl podílet na výchově dětí, uvedli pestré spektrum činitelů: „*Rodina, škola, společenství vrstevníků, katecheté, kněží, kmotři, široká*

rodina farnosti i společnosti. V žádném případě se křesťané neuzavírají do neprůstředných ghett.“

R3: Samozřejmě přímý vliv – rodina, škola, nepřímý – vše, co je kolem dítěte – média, kamarádi.

5- kontext

Pro respondenty není důležité, kdo se podílí na výchově, ale aby výchova byla adekvátní věku a vývoji dítěte.

R 2: „Jsem proti sexuální výchově v takové podobě, jako je dnes předkládána. Přítelova 10letá sestra se mi svěřovala, že viděla v nějaké knížce nakreslený akt muže a ženy a nahánělo jí to hrůzu. Prostě tohle není téma pro děti. Zažila jsem ve škole sama na sobě ve 14 letech propagaci hormonální antikoncepce. (!!!!) Podle mě toto již není otázka víry, ale zdravého rozumu. HA má mnoho nežádoucích účinků na zdraví, o kterých se nemluví. Proto by se neměla plošně předepisovat. A už vůbec ne propagovat na školách.“

R3: „Bohužel státní škola odpovídá trendu společnosti – viz problematika současné genderové teorie, která je pro církvev absolutně nepřijatelná, protože zcela popírá stvořitelický záměr Boha. Pak státní škola prezentuje to, co je právě normální. Ale kdo dává normu či normativ? Četnost jevu ve společnosti? A již mohu říci, že je to normální (promiskuita, sex nezletilých, abortivní antikoncepce...)? Pokud škola vyučuje a dává vzor takového normálního chování, pak je jasně sexuální výchova na školách velmi často!!!! v rozporu s výchovou v rodinách. Tento rozpor jsem měla i já jako učitelka, odmítla bych vystupovat proti svému svědomí.“

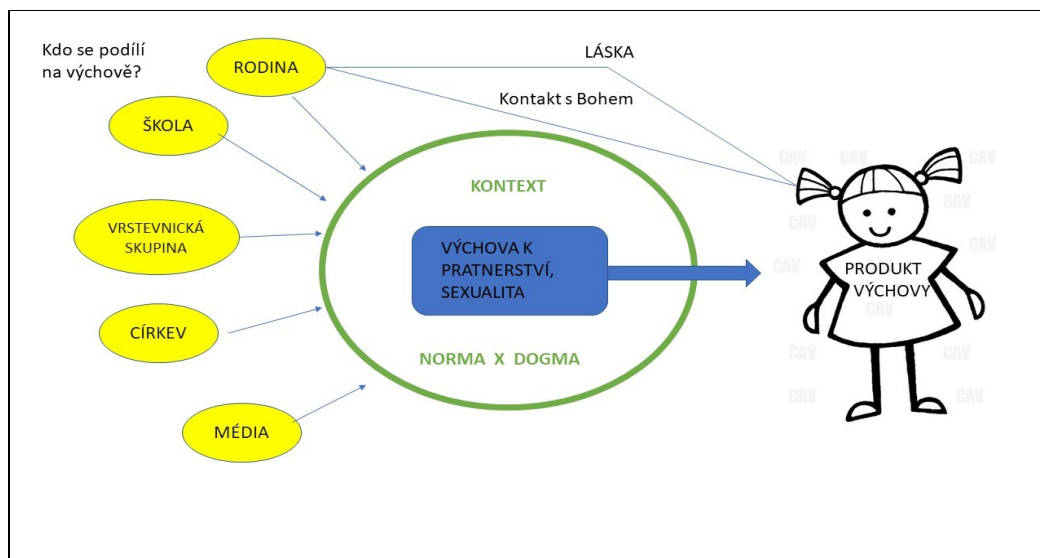
6- Produkt výchovy

Produkt výchovy směřuje k cíli, jakého chceme působením na jedince v oblasti sexuální výchovy dosáhnout. Zde je cílem člověk, který zodpovědně vede sexuální život v souladu se stvořitelickým záměrem.

R2: „Člověk, který vnímá sexualitu jako dar a velmi zodpovědně ho využívá. Chápe sexualitu jako dar- sebedarování, nikoliv sebeuspokojení. K sebedarování patří i otevřenost novému životu.“

R1: „Je to úkol, který nám Bůh dává – vychovat společnosti dobré občany a církvi dobré křesťany.“

Vztah následujících kategorií lze znázornit také následujícím schématem:

Obrázek 4: Schéma vztahu mezi kategoriemi

Zdroj: vlastní zpracování

Abychom schéma náležitě vysvětlili, do procesu výchovy nám vstupuje řada činitelů, takto je to správné, církve si uvědomuje vliv těchto dalších subjektů a souhlasí s ním. Nicméně nastává situace, kdy výchova není podávána ve správném kontextu. Jde o špatnou interpretaci výchovných témat, tedy výchovné otázky, které jsou dětem předkládány, jsou nevhodné, nebo předkládány nevhodným způsobem. Zde se často dostává do konfliktu dogmatismus a norma, které existuje ve společnosti.

V tomto kontextu jsou nakonec dítěti předloženy informace, které jej nějak formují. Nicméně, nad touto výchovou je zde vliv víry dítěte. Dítě samo pociťuje lásku k bohu, prostřednictvím rodiny je vychováváno k církevním hodnotám. To znamená, jak si dítě v interakci s rodiči představuje boží úmysl. Naopak ve škole se často věnuje více pozornosti pouze praktickým informacím, které ale nemusí korespondovat s žebříčkem hodnot, který je dítěti předáván dalšími výchovnými činiteli.

Výsledná zakotvená teorie:

Pomocí 3 typů kódování byly vytvořeny kategorie a zaznamenány vztahy mezi těmito kategoriemi. Na základě těchto informací byla vytvořena následující teorie:

Teorie se vztahuje k sexuální výchově, výchově k partnerství a rodičovství a pohled na tuto problematiku skrze víru respondentů. Ústředním jevem této teorie je kontext, ve kterém jsou dětem témata sexuální výchovy a výchovy k rodičovství předkládána. Tento kontext je různý dle školy či pedagoga. Často odpovídá na potřeby společnosti, ale odporuje církevním dogmatům, tudíž je způsob, jakým jsou témata spojená s partnerstvím a sexualitou dětem ve škole předkládána neakceptovatelná pro velkou část společnosti. Praktické informace předkládané dětem odporují mravním hodnotám křesťanské církve.

Mimo jiné zde vzniká prostor pro konflikt mezi rodičem a školou, který se může dále negativně projevat na školní úspěšnosti žáka, jeho pocitů, dojde k nejednotnosti hranic ve škole a v rodině, což může mít další negativní dopady. Často může docházet k situacím, kdy rodič požádá, aby dítě bylo z výuky uvolněno, jelikož nesouhlasí s obsahem, který je dítěti předkládán. Takový postup ale působí dítěti problémy v zařazení do kolektivu. Pokud bude dlouhodobě odstavováno od některých témat, jeho spolužáci začnou vnímat odlišný přístup k tomuto dítěti, což opět může mít negativní následky. Důležité je také uvědomit si pocit dítěte, které musí opouštět svou třídu, protože si jeho rodiče nepřejí, aby bylo součástí výuky. Ačkoliv to na dítě žádný dopad mít nemusí, musíme počítat i s variantou, že pro dítě to bude minimálně nepříjemné, ale může se objevit řada emocí – stud, že je jiný než většina, smutek, nebo vztek.

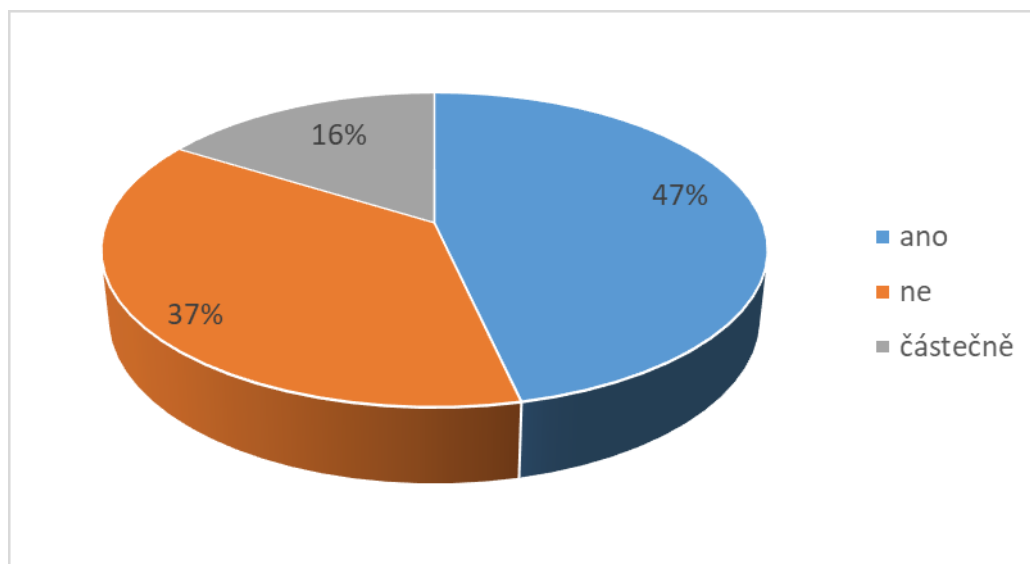
Nad rámec veškerého výchovného působení stojí vztah s bohem. Tento vztah je důležitý jak pro rodinu, tak dítě samotné, protože je k němu vychováváno. Nicméně i dogmata obsažená v katechismu křesťanské církve jsou v rozporu s doporučenými tématy MŠMT k sexuální výchově.

Aby byly minimalizovány negativní dopady na žáka, který je formován dvěma výchovnými působeními, které jsou v přímém rozporu, je třeba zvážit věk, kdy je dítě samo schopno kriticky posoudit jemu předkládané informace a zhodnotit, která informace je dle něj pravdivá. Případně nalézt vhodné argumenty k diskusi, aby si mohlo utvořit vlastní názor někde mezi dogmatismem církve a informací ze školního prostředí.

5.1 Analýza kvantitativní části výzkumu

V následující části pod kapitoly se zabýváme rozborem jednotlivých položek dotazníku.

Ovlivňuje Vaše víra, pohled na výchovu ve vztahu k sexualitě a partnerství?

Graf 7: Vliv víry na pohled na výchovu ve vztahu k sexualitě a partnerství

Celkem 138 respondentů se cítí ovlivněno svou vírou, naopak 111 respondentů uvedlo, že jejich víra neovlivňuje jejich pohled na výchovu ve vztahu k partnerství a rodičovství, 48 respondentů je ovlivněno částečně. Následující tabulka pak poukazuje na rozdíly mezi odpověďmi osob dle jejich náboženského statusu. V tabulce je zobrazena četnost odpovědí.

	ANO	NE	Částečně
Věřím v Boha – Křesťanství	127	29	37
Věřím v Boha – jiné náboženství	0	8	4
Víra, která není spojena s vírou v Boha	2	19	5
Ateismus	9	55	2

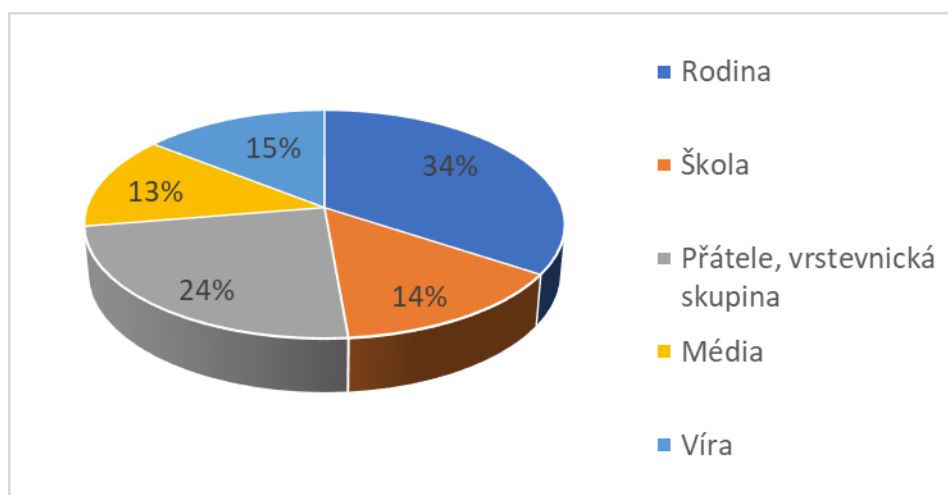
Tabulka 1: Vliv víry na pohled na výchovu k sexualitě a partnerství

Tato data jsou zpracována a statisticky vyhodnocena v další části práce, kde je vyhodnocena hypotéza, která byla stanovena v předešlé části práce. Již nyní však můžeme

poukázat na to, že většina respondentů, kteří se hlásí ke křesťanství, se cítí být svou vírou ovlivněni. Naopak respondenti, kteří se také hlásí k víře, ovšem k jinému, než Křesťanskému náboženství naopak tohle ovlivnění necítí. Zajímavé je také vyjádření některých respondentů, kteří se považují za ateisty, a cítí se být ovlivněni svou vírou, přičemž ateisté nevychází z žádných doporučení ani filozofických námětů, které by se výchově věnovaly.

Rozdělte procenta, do jaké míry si myslíte, že v naší společnosti ovlivňují výchovu ve vztahu k sexualitě a partnerství následující výchovní činitelé?

V další části se respondenti vyjadřovali k výchovným činitelům. Měli rozdělit 100 % mezi jednotlivé výchovné činitele dle toho, do jaké míry ovlivňují výchovu ve vztahu k partnerství a sexualitě. Výsledek měl odrážet skutečný stav v naší společnosti.

Graf 8: Vliv výchovných činitelů na výchovu

Podle odpovědí respondentů, se tedy na výchově ve vztahu k sexualitě a partnerství podílí nejvíce rodina, poté přátelé a vrstevnická skupina, dalším činitelem je víra a těsně za ní je škola a média. Zde tedy můžeme vidět, že respondenti přikládají médiím opravdu malý význam oproti ostatním činitelům.

Odpovědi byly velmi těsné, rozdíly lze lépe sledovat v následující tabulce, kde můžeme vidět celkový počet bodů, které obdrželi jednotliví výchovní činitelé a pak také jaká je průměrná hodnota.

Výchovný činitel	Průměrný počet bodů	Celkový počet bodů
Rodina	34,3	10 168
Škola	14,3	4 257
Přátelé, vrstevnická skupina	23,8	7 056
Víra	14,3	4260
Média	13,3	3 941

Tabulka 2: Výchovný činitel – počet bodů

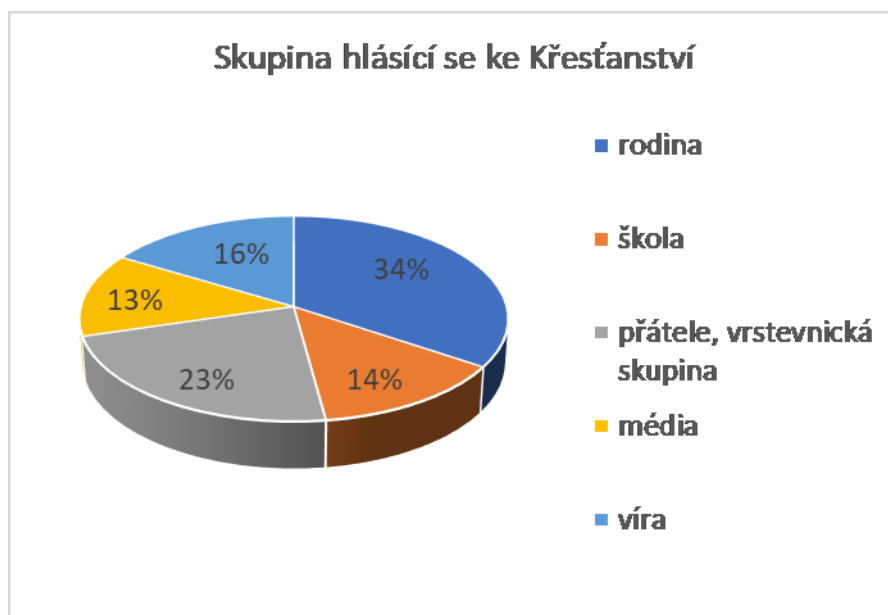
Nutno dodat, že v hodnocení byl obrovský rozptyl. Někteří z respondentů přikládali rodině tak velký význam, že ostatním činitelům již nepřiradili žádné body. Situace, kdy respondenti nepřiradili žádné body jednomu nebo více výchovných činitelů byla velmi častá. Naopak vliv v intervalu 80–100 % byl přikládán pouze rodině a přátelům, vrstevnické skupině. Oba tyto činitele dostali také v jednom případě 100 % bodů, což naznačuje i fakt, že se objevil i respondent, který oběma přičítal nulový vliv.

Dalším činitele, který obdržel 100 % bodů, byla víra, takto vysoké bodové hodnocení, ale bylo ojedinělé a další respondenti hodnotili vliv víry poněkud méně. Řada respondentů nepřiradilo víře žádné body, a 5 respondentů uvedlo vliv víry vyšší než 50 %.

Nejvyšší bodové hodnocení, které obdržela škola, bylo 69, což znamená, že si respondent myslí, že škola má vliv na výchovu ve vztahu k sexualitě a partnerství z 69 %, většina respondentů tedy nepřikládá škole tak významný vliv jako ostatním činitelům. Pouze 6 respondentů ohodnotilo vliv školy nad 50 %. Většina respondentů škole přikládala vliv menší, než je 20 %.

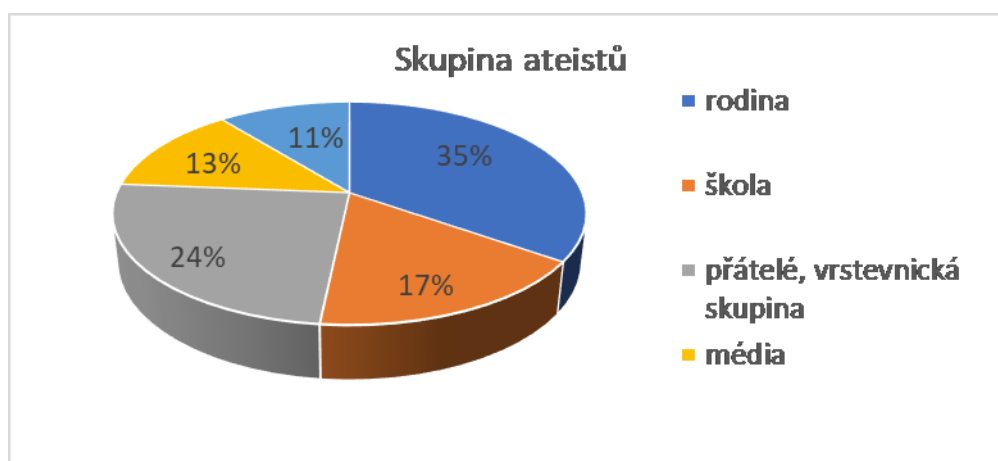
Nejmenší vliv je přikládán médiím. Ta obdržela nejvíce 57 bodů, což je nejméně z výchovných činitelů, které jsme zkoumali. Výsledky nad 40 bodů jsou ale spíše ojedinělé, média také obdržela největší počet nulového hodnocení ze všech zkoumaných výchovných činitelů. Nulový vliv médií je výsledek, který zvolilo celkem 80 respondentů, což činí asi 27 % respondentů.

Zajímavé se může zdát porovnat výsledek lidí, kteří se hlásí ke křesťanství a ateistů, tyto dva výsledky můžeme sledovat v následujících grafech.

Graf 9: Výchovní činitelé – skupina hlásící se ke křesťanství

Jak lze vyčíst z grafu, výchovní činitelé ve skupině, která se hlásí ke Křesťanství, zůstávají poměrně stejně rozloženi, jen víra získala o jedno procento vyšší vliv, než tomu bylo v celkových výsledcích. Naopak menší vliv o jedno procento zde má vrstevnická skupina. Skupina respondentů, která jako svůj náboženský status uvedla ateismus, přikládá ještě větší vliv rodině, o 3 % stoupl také vliv školy, naopak vliv víry poklesl na necelých 11 %, ale pořád má nezanedbatelný vliv.

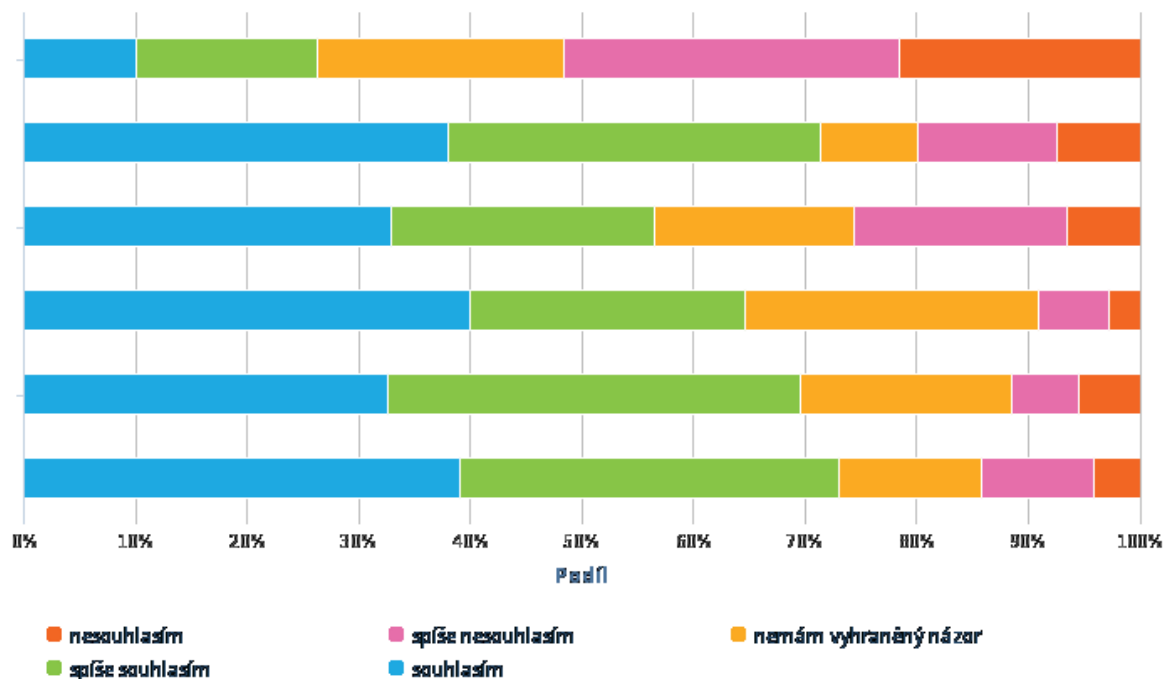
Graf 10: Výchovní činitelé – skupina, která uvedla ateismus

Vyhodnocení Likterovi škály:

Likterovu škálu jsme zvolili pro zjištění názorů ohledně sexuální výchovy na školách. Respondenti zaznamenávali, jak se ztotožňují s následujícími tvrzeními:

1. Sexuální výchova na školách zasahuje do soukromí rodin.
2. Sexuální výchova v rámci ZŠ je potřebná.
3. Současná sexuální výchova na ZŠ může být v konfliktu s výchovou, kterou zná dítě z domova.
4. Sexuální výchova na ZŠ se málo věnuje otázkám pevného partnerství.
5. Mladí lidé z věřících rodin, jsou ve svých vztazích stálejší.
6. Věřící teenageři zahajují svůj sexuální život později než děti vychované bez víry.

Vyberte jak souhlasíte s následujícím tvrzením:

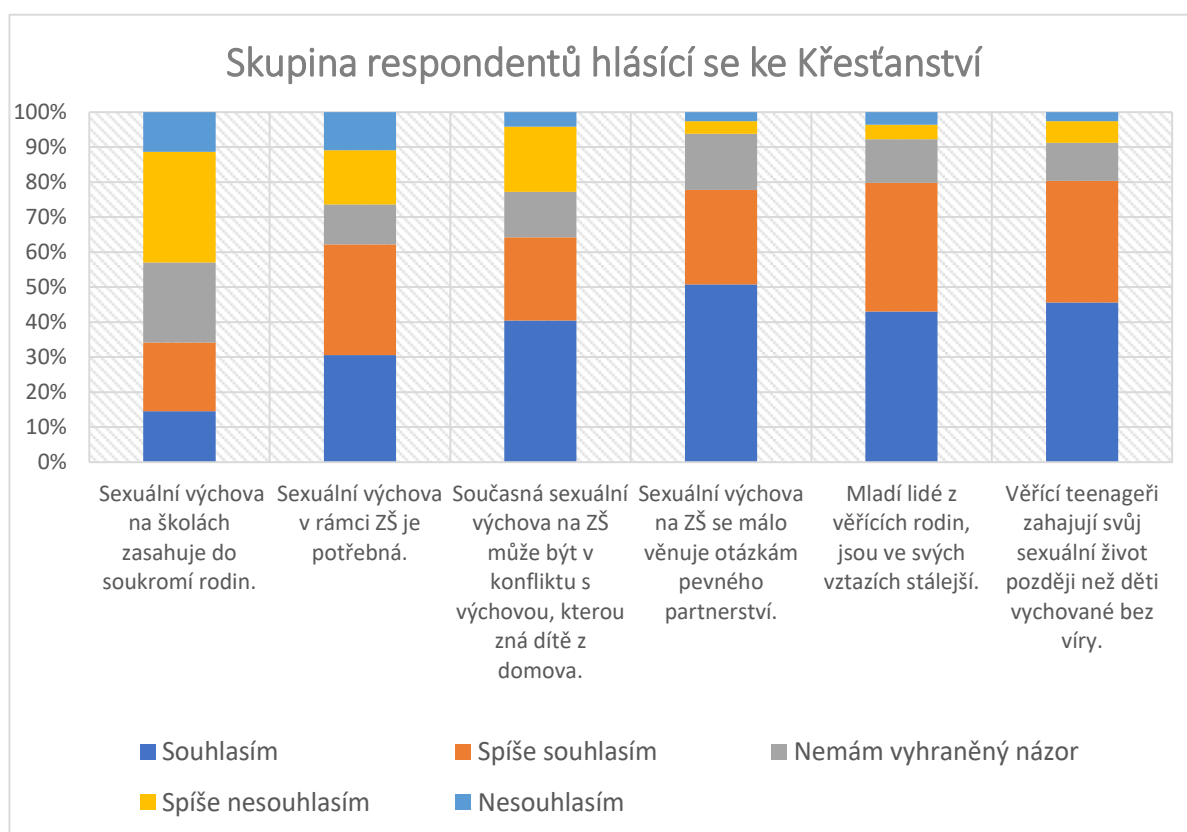
Graf 11: Likterova škála – souhrnné výsledky

V grafu můžete vidět celkové výsledky, tak jak tvrzení hodnotili všichni respondenti. Hned v prvním řádku lze vyčíst, že s tvrzením, že sexuální výchova na školách zasahuje do soukromí rodin většina respondentů nesouhlasí/spíše nesouhlasí.

Více než 70 % respondentů shledává sexuální výchovu na ZŠ za potřebnou. Zhruba 57 % respondentů souhlasí (nebo spíše souhlasí) s názorem, že současná sexuální výchova na ZŠ může být v konfliktu s výchovou, kterou zná dítě z domova.

Z výsledků dále vyplývá, že více než polovina respondentů si myslí, že sexuální výchova na ZŠ se málo věnuje otázkám pevného partnerství. Zhruba třetina respondentů souhlasí s tvrzením, že mladí lidé z věřících rodin, jsou ve svých vztazích stálejší a dalších zhruba 35 % respondentů s tímto tvrzením „spíše souhlasí“. Velmi přijatelné je pro respondenty také tvrzení, že věřící teenageři zahajují svůj sexuální život později než děti vychované bez víry.

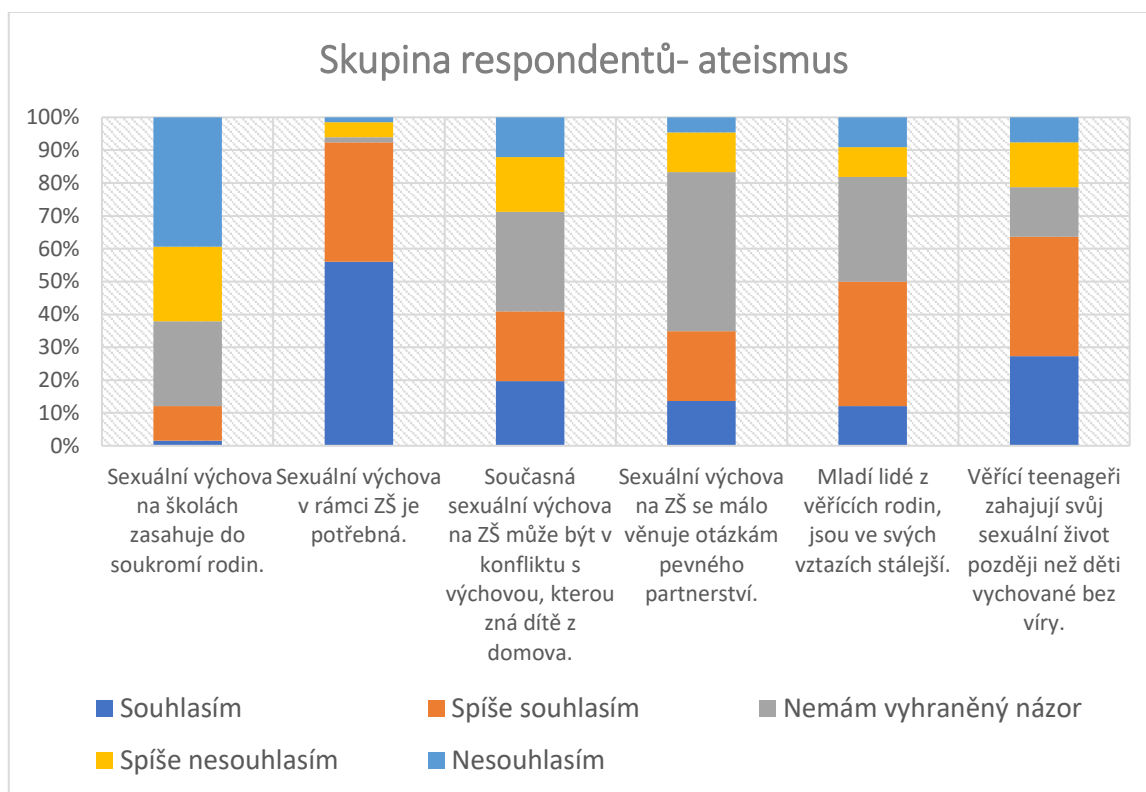
Následující grafy poukazují na to, jak se s jednotlivými tvrzeními ztotožňují zkoumané skupiny respondentů:

Graf 12: Ztotožnění se s tvrzením – skupina respondentů – křesťanství

Pro srovnání uvádíme také skupinu respondentů, která se hlásila k ateismu. Další dvě skupiny respondentů – tedy respondenty hlásící se k jinému monoteistickému náboženství, než je Křesťanství a skupinu respondentů, kteří se hlásí k jinému náboženství, které není

spojeno s vírou v Boha, neuvádíme. Výsledky těchto dvou skupin by neměly žádnou vypovídající hodnotu, pro nízký počet respondentů.

Graf 13: Ztotožnění se s tvrzením – skupina respondentů hlásících se k ateismu

Výsledky ukazují, že se obě skupiny podstatně liší. Spojíme-li položky- souhlasím a spíše souhlasím, můžeme vidět rozdíly v tvrzení, že sexuální výchova na ZŠ zasahuje do soukromí rodin. Zatímco přes 60 % respondentů ze skupiny ateistů, zde žádný zásah nevnímá, a naopak pouze 10 % spíše souhlasí s tvrzením, skupina respondentů hlásící se ke křesťanské víře není takto vyhraněna, pro třetinu respondentů, to znamená zásah do soukromí rodiny.

Co se týče potřeby sexuální výchovy na ZŠ, cítí tuto potřebu spíše respondenti, kteří patří do skupiny ateistů, s touto potřebou se ztotožnilo 90 % respondentů. Respondenti hlásící se ke Křesťanské víře tuto potřebu vnímají také, ale s tvrzením se ztotožnilo jen něco přes 60 % respondentů. Skupina respondentů hlásící se ke Křesťanské víře dále pocituje větší možnost konfliktu sexuální výchovy z domova a sexuální výchovy v rámci ZŠ.

Zajímavých výsledků bylo dosaženo u tvrzení, že sexuální výchova na ZŠ se málo věnuje otázkám pevného partnerství. Zatímco velká část respondentů ze skupiny hlásící se

k ateismu neměla na tento výrok utvořen jednoznačný názor, skupina respondentů, kteří se hlásí ke Křesťanské víře, byli téměř v 80 % toho názoru, že sexuální výchova na ZŠ se málo věnuje otázkám pevného partnerství. S výrokem nesouhlasila jen malá část této skupiny respondentů. V této oblasti lze tedy vidět největší rozdíly mezi oběma skupinami.

Tvrzení, že mladí lidé z věřících rodin, jsou ve svých vztazích stálejší, i následující tvrzení, že věřící teenageři zahajují svůj sexuální život později, než děti vychované bez víry bylo přijato oběma skupinami respondentů, ovšem skupina respondentů hlásící se ke Křesťanské víře s tímto tvrzením souhlasí poněkud více než skupina respondentů, kterou tvoří ateisté. Tento rozdíl není zanedbatelný. Četnost odpovědí zobrazuje následující tabulka.

	Souhlasím		Spíše souhlasím		Nemám vyhraněný názor		Spíše nesouhlasím		nesouhlasím	
	Skupina křesťanství	Skupina ateisté	Skupina křesťanství	Skupina ateisté	Skupina křesťanství	Skupina ateisté	Skupina křesťanství	Skupina ateisté	Skupina křesťanství	Skupina ateisté
Sexuální výchova na školách zasahuje do soukromí rodin.	28	1	38	7	44	17	61	15	22	26
Sexuální výchova v rámci ZŠ je potřebná.	59	37	61	24	22	1	30	3	21	1
Současná sexuální výchova na ZŠ může být v konfliktu s výchovou z domova.	78	13	46	14	25	20	36	11	8	8
Sexuální výchova na ZŠ se málo věnuje otázkám pevného partnerství.	98	9	52	14	31	32	7	8	5	3
Mladí lidé z věřících rodin, jsou ve svých vztazích stálejší.	83	8	71	25	24	21	8	6	7	6
Věřící teenageři zahajují svůj sexuální život později než děti vychované bez víry.	88	18	67	24	21	10	12	9	5	5

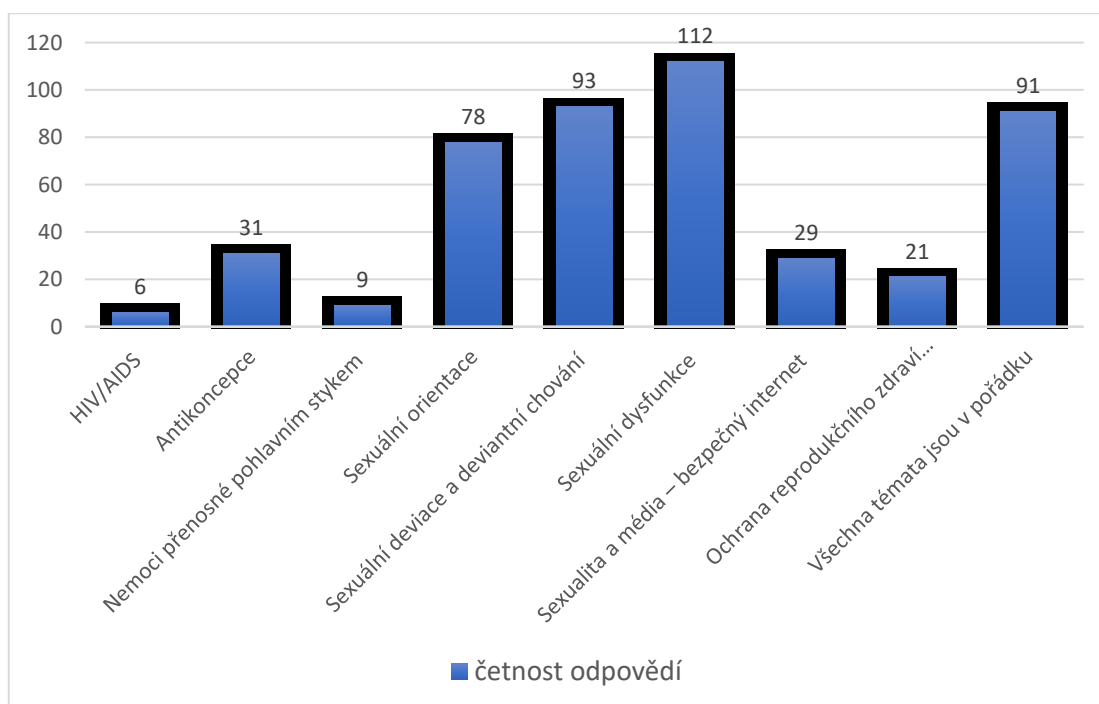
Tabulka 3: Ztotožnění s tvrzením – četnost odpovědí dle skupin

Které z těchto témat, dle Vašeho názoru, není vhodné pro sexuální výchovu na školách?

Volba témat sexuální výchovy nebyla náhodná, ale jsou to témata, která jsou obsažená v dokumentech MŠMT. Respondentů jsme se tedy tázali, jaké téma je nevhodné pro sexuální výchovu ve školách. V nabídce byla tato témata včetně možnosti, že všechna témata jsou vhodná:

- HIV/AIDS
- Antikoncepce
- Nemoci přenosné pohlavním stykem
- Sexuální orientace
- Sexuální deviace a deviantní chování
- Sexuální dysfunkce
- Sexualita a média – bezpečný internet
- Ochrana reprodukčního zdraví mladistvých

Pouze 30,6 % respondentů uznala všechna témata za vhodná. Četnost odpovědí ukazuje následující graf.

Graf 14: Četnost odpovědí – nevhodnost témat k výuce ve školách

Pro 37, 7 % respondentů není vhodné téma sexuální dysfunkce. V dokumentu MŠMT, Sexuální výchova – vybraná témata, který má sloužit jako příručka pro pedagogy se tomuto tématu věnovala MUDr. Hanka Fifková (2009, s. 38): „Sexuální dysfunkce jsou poruchy, při kterých jedinec nepocítuje sexuální touhu nebo není schopen uskutečnit sexuální akt, vedoucí k uspokojení. Mohou být způsobeny tělesnými nebo psychickými příčinami, případně vznikají na základě kombinace obou výše uvedených faktorů“

Žáci by se tak měli dozvědět bližší informace o mužských či ženských sexuálních dysfunkcích, mezi které patří například: nedostatečná nebo chybějící sexuální apetence, nadměrná sexuální apetence, porucha erekce, nedosahování orgasmu či sexuální nesoulad.

Dalším nevhodným tématem dle větší skupiny respondentů je sexuální deviace a deviantní chování. Tohle téma se zdá nevhodné pro 31, 3 % všech respondentů. V dokumentu MŠMT, Sexuální výchova – vybraná témata, který má sloužit jako příručka pro pedagogy se tomuto tématu opět věnovala MUDr. Hanka Fifková (2009, s. 36): „Západní civilizace v současné době definuje sexuální deviace (odchylky) jako kvalitativní poruchy sexuální motivace a dělí je na deviace sexuální orientace, deviace sexuálního chování a deviace kombinované.“

Žáci by se měli v rámci tohoto tématu blíže seznámit s deviacemi v sexuální orientaci, což je pedofilie, hebefilie a efebofilie či zoofilie. Dále by se měli učit o deviacích v sexuálním chování, což je exhibicionismus, voyeurismus, frotérství či patologická sexuální agresivita, sadismus a masochismus.

Významná část respondentů 26,3 % také označila za nevhodné téma sexuální orientace. Také tímto tématem se v dokumentu MŠMT, Sexuální výchova – vybraná témata, zabývala MUDr. Hanka Fifková (2009, s. 34), která hned v úvodu definovala pojem sexuální orientace: „Jde o vrozenou citovou a sexuální preferenci jedinců opačného (heterosexuality) nebo stejného (homosexuality) pohlaví. Podle některých odborníků existuje i orientace bisexuální, kdy dotyčný je zaměřen na obě pohlaví stejně. Jiní experti tvrdí, že existuje pouze bisexuální chování, nikoli vrozená orientace. Od sexuální orientace je totiž třeba odlišovat sexuální chování, které nemusí být vždy s vrozenou dispozicí ve shodě. Homosexuálně se často chovají heterosexuálně orientovaní lidé v podmínkách omezeného výběru (např. výkon trestu). Heterosexuálně se často chovají lidé s homosexuální orientací proto, že se snaží splynout s většinovou společností.“

Následující tabulka uvádí vyhodnocení této otázky v porovnání dvou skupin respondentů – respondentů, kteří se hlásí ke Křesťanství a respondentů, kteří jako svůj náboženský status uvedli ateismus. Skupiny respondentů, kteří se hlásí k jinému monoteistickému náboženství, a kteří se hlásí k víře, která není spojena s vírou v Boha, nebudeme dále samostatně uvádět. Tyto skupiny mají malé zastoupení a nemají tedy vypovídající hodnotu.

	Respondenti křesťanství		Respondenti ateismus	
	Četnost odpovědí	Podíl v %	Četnost odpovědí	Podíl v %
HIV/AIDS	4	2 %	1	1,5 %
Antikoncepce	29	15 %	1	1,5 %
Nemoci přenosné pohlavním stykem	8	4,1 %	1	1,5 %
Sexuální orientace	65	33,7 %	12	18,2 %
Sexuální deviace a deviantní chování	59	30,6 %	21	31,8 %
Sexuální dysfunkce	73	37,8 %	28	42,5 %
Sexualita a média – bezpečný internet	21	10,9 %	6	9,1 %
Ochrana reprodukčního zdraví mladistvých	12	6,2 %	7	10,5 %
Všechna témata jsou vhodná	54	27,9 %	22	33,3 %

Tabulka 4: Nevhodnost témat doporučených MŠMT dle zkoumaných skupin

Jak ukazuje tabulka témata Sexuální dysfunkce, a sexuální deviace jsou dle procentuálního podílu nevhodná, jak pro skupinu respondentů, kteří se hlásí ke Křesťanské víře, tak pro skupinu respondentů, kteří si jako svůj náboženská status zvolili ateismus. Větší rozdíly jsou u témat antikoncepce, kdy je rozdíl mezi jednotlivými skupinami 13,5 %, dále u tématu sexuální orientace, kde je rozdíl 15,5 %.

Téma sexuální dysfunkce mělo v obou skupinách nejvyšší podíl. Ve skupině respondentů, kteří se hlásí ke Křesťanské víře, bylo tohle téma zvoleno za nevhodné 37,8 % respondentů, ve druhé zkoumané skupině to bylo dokonce o 4,7 % více. Vhodnost

všech témat uvedlo ve skupině respondentů hlásících se ke Křesťanství pouze 27,9 % ve druhé zkoumané skupině to byla rovná třetina dotazovaných.

Kdo by se měl nejvíce podílet na výchově v rámci sexuality?

Tato položka nezkoumá realitu nýbrž ideální stav, respondenti tedy řadili výchovné činitele tak, jak by bylo z jejich pohledu výchovné působení správné. Respondenti řadili tyto 4 výchovné činitele: škola, rodina, mimoškolní instituce, církev. Průměrné hodnocení ukazuje následující tabulka.

Výchovný činitel	Průměrná hodnota všichni respondenti	Průměrná hodnota Křesťanství	Průměrná hodnota ateismus
Rodina	1,22	1,20	1,26
Škola	2,22	2,41	1,79
Církev	3,22	2,83	3,94
Mimoškolní instituce	3,54	3,54	3,06

Tabulka 5: Vliv výchovných činitelů – ideální stav

Důležitost výchovných činitelů, kteří by se měli podílet na výchově je tedy u skupiny respondentů, kteří se hlásí ke Křesťanství, rozdílná, než u skupiny respondentů, kteří se hlásí k ateismu. Čím blíže je průměrná hodnota číslu 1, tím je důležitější, naopak hodnota, která se přibližuje číslu 4, znamená, že tento činitel by se na výchově měl podílet nejméně. Zatímco rodina, je velmi důležitá pro obě skupiny, podstatný rozdíl je v hodnocení školy, jako výchovného činitele, která je výrazně významnější pro respondenty, kteří se hlásí k ateismu. Pochopitelně se výrazně mění i hodnocení církve, co by výchovného činitele.

5.2 Vyhodnocení hypotézy

Pro výzkum byla stanovena hypotéza, která formuluje vztah mezi vírou a výchovou ve vztahu k sexualitě a partnerství. Tento vztah jsme zjišťovali pomocí otázky č. 3, která se táže na víru respondenta a je blíže vyhodnocena v části práce, která se zabývá výzkumným vzorkem a otázky č. 4, která zjišťuje, zda je pohled na výchovu ve vztahu

k sexualitě a partnerství ovlivněn jejich vírou a je blíže vyhodnocena výše v podkapitole, která se zabývá analýzou kvantitativní části výzkumu.

Pro vyhodnocení hypotézy jsme zvolili test nezávislosti chí-kvadrát pro kontingenční tabulku z důvodu potřeby porovnat nominální data.

H_0 : Lidé křesťanského vyznání nejsou ovlivněni svou vírou v pohledu na výchovu k sexualitě a partnerství.

H_A : Lidé křesťanského vyznání jsou ovlivněni svou vírou v pohledu na výchovu k sexualitě a partnerství.

Ovlivnění výchovy vírou	Pozorovaná četnost P	Očekávaná četnost O	P-O	$(P-O)^2$	$\frac{(P-O)^2}{O}$
Ano	127	64,33	62, 67	3 927, 5289	61,05284
Ne	29	64,33	-35, 33	1248, 2089	19, 40322
Částečně	37	64,34	-27, 34	747, 4756	11, 61759
	$\Sigma 193$	$\Sigma 193$			$\Sigma 92,07365$

Tabulka 6: Testování hypotézy – vztah mezi vírou a výchovou

Vypočítaná hodnota χ^2 je **92, 07365**

Počet stupňů volnosti f : 2

Hladina významnosti: 0,01

Kritická hodnota $\chi^2_{0,01} = \mathbf{9, 210}$

Výsledky jsou tedy statisticky významné. **Dle výsledných hodnot tedy odmítáme nulovou hypotézu a přijímáme hypotézu alternativní. Lidé křesťanského vyznání jsou ovlivněni svou vírou v pohledu na výchovu k sexualitě a partnerství.**

Další hypotéza, která byla stanovena v souvislosti s vyznáním a otázkami ohledně sexuality, je vztah křesťanské víry a nevhodnosti tématu sexuální orientace na školách. Tento vztah jsme zjišťovali pomocí otázky č. 3, která se táže na víru respondenta a otázky, jež se dotazovala na nevhodnost témat doporučených k sexuální výchově na školách.

H_0 : Lidé křesťanského vyznání nesouhlasí s výukou tématu sexuální orientace na školách ve stejné míře jako lidí, kteří se hlásí k ateismu.

H_A : Lidé křesťanského vyznání nesouhlasí s výukou tématu sexuální orientace na školách ve větší míře než lidé hlásící se k ateismu.

	Uvedlo téma sexuální orientace jako nevhodné	Neuvedlo téma sexuální orientace jako nevhodné	Σ
Respondenti hlásící se ke Křesťanství	65	128	193
Respondenti hlásící se k ateismu	12	54	66
Σ	77	182	259

Tabulka 7: Testování hypotézy- vhodnost tématu sexuální orientace

Zvolená hladina významnosti: 0,01

$$\chi^2 = 259 * \frac{(65*54 - 128*12)^2}{193*77*182*66} = 5,65367$$

Vypočítaná hodnota χ^2 je **5,65367**

Kritická hodnota χ^2 se zvolenou hladinou významnosti 0,01 pro 1 stupeň volnosti je 6,635.

Zjišťujeme, že vypočítaná hodnota χ^2 je menší než hodnota kritická $\chi^2_{0,01}(1) = 6,635$, a **proto přijímáme nulovou hypotézu. Lidé křesťanského vyznání nesouhlasí s výukou tématu sexuální orientace na školách ve stejné míře jako lidí, kteří se hlásí k ateismu.**

Poslední hypotézou, která by byla stanovena v tomto výzkumu je hypotéza, která zkoumá vztah vyznání a míru potřeby sexuální výchovy na ZŠ.

	Souhlasím		Spíše souhlasím		Nemám vyhraněný názor		Spíše nesouhlasím		nesouhlasím	
	Skupina křesťanství	Skupina ateisté	Skupina křesťanství	Skupina ateisté	Skupina křesťanství	Skupina ateisté	Skupina křesťanství	Skupina ateisté	Skupina křesťanství	Skupina ateisté
Sexuální výchova v rámci ZŠ je potřebná.	59	37	61	24	22	1	30	3	21	1

Tabulka 8: Potřebnost sexuální výchovy na ZŠ

H_0 : Lidé křesťanského vyznání souhlasí s potřebou sexuální výchovy na školách ve stejné míře jako lidé, kteří se hlásí k ateismu.

H_A : Lidé křesťanského vyznání nesouhlasí s potřebou sexuální výchovy na školách ve stejné míře, jako lidé hlásící se k ateismu.

Vycházíme tedy z tvrzení, že *Sexuální výchova v rámci ZŠ je potřebná*. Pro účely statistického zpracování této hypotézy byly sloučeny kategorie- souhlasím a spíše souhlasím do kategorie – *respondenti se ztotožňují s tvrzením*, dále kategorie nesouhlasím a spíše nesouhlasím do kategorie – *respondenti se neztotožňují s tvrzením*. Respondenti, kteří nemají vyhraněný názor, nebyli dále zkoumáni.

	Respondenti se ztotožňují s tvrzením.	Respondenti se neztotožňují s tvrzením.	Σ
Respondenti hlásící se ke Křesťanství	120	51	171
Respondenti hlásící se k ateismu	61	4	65
Σ	181	55	236

Tabulka 9: Testování hypotézy – potřeba sexuální výchovy na ZŠ

Zvolená hladina významnosti: 0,01

$$\chi^2 = 236 * \frac{(120*4 - 51*61)^2}{171*65*181*55} = 14,788$$

Vypočítaná hodnota χ^2 je **14,788**

Kritická hodnota χ^2 se zvolenou hladinou významnosti 0,01 pro 1 stupeň volnosti je 6,635, a **proto odmítáme nulovou hypotézu a přijímáme hypotézu alternativní. Lidé křesťanského vyznání nesouhlasí s potřebou sexuální výchovy na školách ve stejné míře, jako lidé hlásící se k ateismu.**

5.3 Odpovědi na výzkumné otázky

VO1: Cítí se být věřící lidé ovlivněni svou vírou ve výchově svých dětí ve vztahu k partnerství a rodičovství?

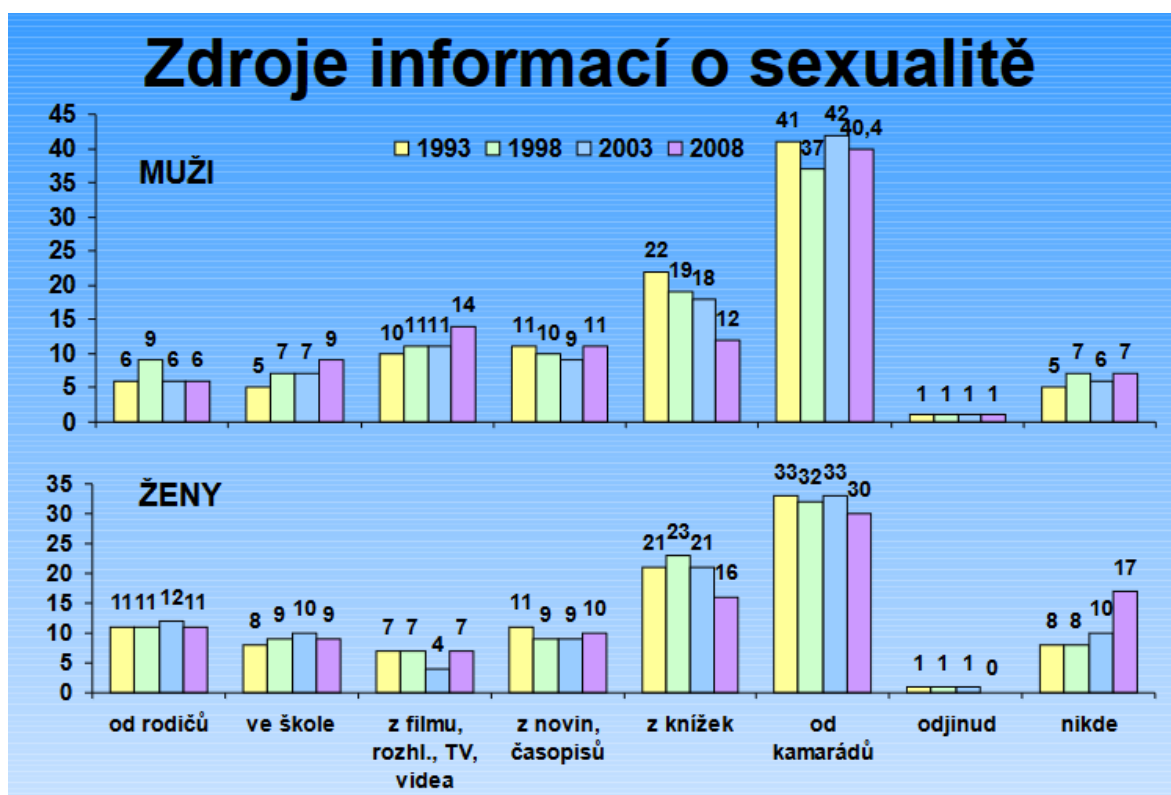
K této otázce se váže zejména otázka č. 4, nicméně ovlivnění lze předpokládat i na základě výsledků jiných položek. Byla statisticky ověřena hypotéza, že lidé křesťanského vyznání jsou ovlivněni svou vírou v pohledu na výchovu k sexualitě a partnerství. Není tedy

možné výsledky otázky č. 4 připisovat náhodě. Celkem 127 respondentů křesťanského vyznání uvedlo, že jejich víra ovlivňuje jejich pohled na výchovu ve vztahu k partnerství a sexualitě, což činí téměř 66 % dotazovaných. Dalších 29 % dotazovaných respondentů z této skupiny je svou vírou ovlivněno alespoň částečně.

VO2: Jak ovlivňují výchovu dětí jednotliví výchovní činitelé dle názoru veřejnosti?

Názor veřejnosti poněkud podceňuje vliv médií. Ačkoliv se působením médií na výchovu zabývala již řada výzkumů (i diplomových prací), z námi nabízených výchovných činitelů, byl médiím přikládán nejmenší vliv a to pouhých 13 %. Samozřejmě jsme se tázali na výchovu k sexualitě a partnerství, nicméně v dnešní době řada dětí zjišťuje informace o tomto tématu právě prostřednictvím internetu.

Média jsou dle výzkumu o vývoji sexuálního chování v ČR druhým nejvýznamnějším zdrojem informací. Zdroje informací o sexualitě můžeme vidět v následujícím grafu.

Graf 15: Zdroje informací o sexualitě

Zdroj: Zvěřina, 2009

Ačkoliv v našem výzkumu se většina respondentů shodla, že vliv na výchovu ve vztahu k partnerství a sexualitě má v největší míře rodina – jejíž vliv byl průměrně vyhodnocen na 34 %, rodiče jako zdroj informací o sexualitě uvedlo pouze malé procento respondentů výzkumu o sexuálním chování v ČR. Samozřejmě informovanost a výchova není totéž, nicméně nízké výsledky médií, coby vlivného činitele nekorrespondují s ostatními výzkumy v této oblasti.

Druhým významným činitelem výchovy jsou dle našeho výzkumu přátelé a vrstevnická skupina, jejíž vliv je dle respondentů 23, 8 %. Výchovní činitelé škola a víra dosahovali podobných výsledků – zhruba 14, 3 % vlivu ve výchově ve vztahu k partnerství a sexualitě.

VO3: Liší se názor na potřebu sexuální výchovy na školách dle lidí hlásících se ke křesťanské víře a dle ateistů?

Respondentů jsme se tázali, do jaké míry souhlasí s tvrzením, že sexuální výchova na ZŠ je potřebná. Na této potřebě se shodla většina respondentů. Odpověď „souhlasím“ uvedlo 30, 57 % respondentů, kteří se hlásí ke křesťanství, stejnou odpověď uvedlo 56 % ateistů. Odpověď „spíše souhlasím“ uvedlo 31, 61 % respondentů hlásících se ke křesťanské víře, ateistů bylo opět více, tuto odpověď uvedlo 36, 36 % respondentů z této skupiny.

Tento výsledek není náhodný. Hypotéza „*lidé křesťanského vyznání nesouhlasí s potřebou sexuální výchovy na školách ve stejné míře, jako lidé hlásící se k ateismu*“ byla statisticky ověřena.

VO4: Zasahuje sexuální výchova na školách do soukromí rodin?

Respondentů jsme se tázali, do jaké míry souhlasí s tvrzením, že „*sexuální výchova na ZŠ zasahuje do soukromí rodiny*“. Odpověď „souhlasím“ uvedlo pouze 9, 43 % z celkového počtu 297 respondentů. Odpověď „spíše souhlasím“ uvedlo 12, 79 % respondentů. Jelikož se s tímto tvrzením neztotožňuje ani 25 % respondentů při sečtení obou těchto kategorií, lze usoudit, že podle názoru respondentů sexuální výchova na ZŠ do soukromí rodin nezasahuje.

VO5: Jsou témata sexuální výchovy doporučená v dokumentech MŠMT vhodná?

Pouze 30,6 % z celkového počtu 297 respondentů uvedlo, že všechna v témata jsou v pořádku, tedy vhodná pro sexuální výchovu na školách. Jako nejvíce nevhodné téma respondenti zvolili téma sexuální dysfunkce, jako nevhodné jej označilo 37,7 % z celkového počtu 297 respondentů. Dalším nevhodným tématem se jeví téma sexuální deviace a deviantní chování, které označilo za nevhodné téma 31,31 % respondentů. Posledním méně vhodným tématem je téma sexuální orientace, které uvedlo 26,26 % respondentů.

6 SHRnutí A DOPORUČENí

Ve výzkumu šlo o popsání vlivu náboženského vyznání na aspekty rodinné a sexuální výchovy. Tedy jestli je pohled na výchovu ve vztahu k partnerství a rodičovství věřících, kteří se hlásí k některé z křesťanských církví jiný než pohled lidí, kteří se považují za ateisty. Dále jsme zkoumali jejich postoje k sexuální výchově na školách a vhodnost témat, které k sexuální výchově doporučuje ve svých dokumentech MŠMT. Výzkum byl rozdělen na kvalitativní a kvantitativní část. Zkoumaný vzorek v kvantitativní části výzkumu tvořilo 297 respondentů. Jako metody sběru dat byl užit polostrukturovaný rozhovor a dotazník. Dotazník byl distribuován elektronicky, z toho důvodu, že internetová aplikace hlídala úplnost a správnost vyplnění dotazníku.

Výzkum prokázal, že lidé hlásící se ke křesťanství se cítí být svou vírou ovlivněni. V kvalitativní části se projevila důležitost hodnot, kterou vnímají lidé hlásící se ke křesťanské víře. Svou víru definovali pojmy láska a vztah k Bohu. Tento vztah je pro ně důležitou součástí každodenního života. Respondenti také často odkazovali na základ křesťanského učení, který je obsažen v oficiálních církevních dokumentech. Lze tedy pozorovat i přijetí církevních dogmat a respektování církevních doporučení k životu.

V kvalitativní části výzkumu jsme porovnávali skupinu respondentů hlásících se ke křesťanství a skupinu respondentů, kteří se považují za ateisty. Křesťanské skupiny jsou velmi otevřené společnosti a ani výuka sexuální výchovy na školách jim nepřipadá jako zásah do soukromí rodiny. Ačkoliv většina respondentů napříč skupinami cítí potřebu, aby sexuální výchova byla vyučována na českých školách, tato potřeba je významnější u respondentů, kteří se považují za ateisty. Naopak u některých respondentů se objevoval názor, že by se sexuální výchova měla odehrávat pouze v rodinném prostředí, a to z důvodu citlivosti tohoto tématu.

Většina respondentů napříč skupinami se shodla, že teenageři, kteří jsou vychováváni k víře a jsou tedy věřící, začínají žít sexuálním životem později než jejich vrstevníci, kteří jsou vychováváni bez víry. Většina respondentů se také ztotožňovala s názorem, že jsou věřící lidé ve svých vztazích stálejší.

Bylo by vhodné zaměřit se na tyto dvě tvrzení a zjistit příčinu, proč se dnešní společnost stává neúspěšnou v udržení trvalých svazků a začít budovat rodiny, které mají pevnější základy. Velká část respondentů, a téměř většina respondentů hlásících se ke křesťanství je toho názoru, že současná sexuální výchova na ZŠ se málo věnuje otázkám pevného

partnerství. Není tedy důležité žákům předat množinu informací, třeba o antikoncepci a dalších tématech, ale také naučit je, jak s nimi nakládat. Tedy nevynechat mravní stránku těchto témat.

Hranicím se věnovala již řada autorů, jejich potřeba je evidentní, ale přesto dochází stále k většímu uvolňování hranic. Důležitá je jejich interpretace. Hranice mohou představovat neviditelný plot, který si kolem sebe vytvoříme. Tento plot však neslouží k tomu, aby nás omezoval, ale aby vytyčil bezpečný prostor, v němž se můžeme volně pohybovat. Jsou tedy důležité proto, abychom předcházeli nebezpečí každodenního života. Vztyčnými sloupy tohoto plotu pak budou hodnoty, které nám budou pomáhat, se v tomto světě orientovat.

Potřeba hodnotového vzdělávání se projevuje i v jiných oblastech. Hodnotové vzdělávání by mohlo pomoci k obnovení komunit a sousedských vztahů, které již nefungují tak jako dříve. Tématem Hodnotového vzdělávání se zabývá škola CYRIL MOONEY, autorkou tohoto přístupu je Sestra Cyril Mooney, Ph.D., která odjela do Indie, kde se stala ředitelkou Loreto Day School Sealdah. Postupně se do její školy začaly chodit vzdělávat děti z různých sociálních vrstev, různých náboženství i děti s hendikepy. Děti z bohatých rodin platí školné, a často jejich rodiny dotují také vzdělávání chudých, kteří si nemohou dovolit platit vzdělání. Díky metodologii, kterou vytvořila Sestra Cyril Mooney se děti učí zodpovědnosti, využití vlastního potenciálu, empatii, sounáležitosti a samostatnému myšlení. Hodnotové vzdělávání se pomalu dostává i do České republiky, protože se zjistilo, že tento model je přenositelný, do kteréhokoliv prostředí. Od října 2017 jsou k dispozici překlady učebnic pro 1. -5- třídu (učebnice My jsme svět), které mají vést děti k tomu, aby si utvářeli vlastní žebříček hodnot. (Školy Cyril Mooney)

Důležité téma výzkumu byl i kontext, v jakém jsou dětem předkládána témata sexuální výchovy. V kvalitativní části výzkumu se objevilo tvrzení, že některá témata jsou dětem předkládána, ačkoliv na ně ještě nejsou dostatečně zralé. Způsob, jakým jsou témata předkládána, ovlivňuje to, jak s informacemi bude dítě nakládat. V teoretické části výzkumu bylo zmiňováno, že část učitelů, dle zjištění světové zdravotnické organizace není kompetentní vyučovat sexuální výchovu, protože nemají zdravý vztah k sexualitě. Je tedy nutno připravit pedagogy tak, aby byly plně kompetentní předávat dětem informace spojené s touto tematikou a neovlivňovali negativně jejich vývoj a postoje. Výuka těchto témat

vyžaduje velkou dávku empatie, abychom dokázali citlivě reagovat na situace, které mohou v rámci výuky vzniknout.

Důležitým tématem také bylo vhodnost témat, která jsou doporučena prostřednictvím dokumentů Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy. Zde se respondenti velice rozcházelí, jako vhodná se témata zdála pouze třetině respondentů, což je poněkud málo. Jako nejvíce nevhodné téma se respondentům jeví téma sexuální dysfunkce, dále sexuální deviace a deviantní chování. Téma sexuální orientace bylo v pořadí nejméně vhodných témat na třetím místě.

Při zjištění, jak vysoká je míra nespokojenosti s tématy, která by měla být dětem v rámci vzdělávání na ZŠ předkládána, je na místě otázka, jak budou rodiče při výchově svých dětí spolupracovat se školou, s jejímž obsahem významně nesouhlasí. Zde se otvírá opravdu mnoho témat, v nichž hrozí konflikt s postoji rodičů. Výzkum zjistil, že tento nesouhlas tématy jde napříč zkoumanými skupinami, není tak tedy pouze otázkou věřících rodičů. Sexuální výchova a výchova k partnerství by měla být oblastí, kde by se rodina a škola měly doplňovat, proto by škola měla při tvorbě brát ohled na výchovný styl rodičů.

Z výzkumu také vyplynulo, že respondenti nepocítují významný vliv médií na výchovu ve vztahu k partnerství a sexualitě. Přitom právě internet je poslední dobou zdrojem informací o různých tématech, sexualitu nevyjímaje. Vzhledem k tomu, že tento vliv mají tendenci spíše podceňovat, je důležité, aby se škola zabývala preventivním působením v této oblasti. Mnoho rodičů netuší, jaká rizika internet představuje. Tímto tématem se momentálně zabývá projekt e-bezpečí, který pořádá vzdělávací akce k tomuto tématu. Ve vztahu k sexuální výchově je nutné zmínit sexting, který znamená sdílení materiálů se sexuálním obsahem. Dle informací, které server e – bezpečí uvádí, provádí sexting 7–9 % dětí ve věku od 11 do 17 let. (E-bezpečí, 2007-2018)

Z toho také vyplývá nutnost některých témat v rámci výuky na ZŠ. Většina rodičů není schopna sledovat veškerá rizika, která se ve společnosti objevují. Internetové prostředí je velice snadno zneužitelné, sexuální útoky různé povahy jsou velice časté a je pochopitelné, že rodiče dětí nemohou poskytnout dětem veškeré informace o této problematice, jelikož se s ní sami často nikdy nesetkali.

ZÁVĚR

Výzkum se zabýval vlivem vyznání na aspekty rodinné a sexuální výchovy, přičemž dle odpovědí respondentů, vliv své víry na výchovu ve vztahu k partnerství a rodičovství pociťují. Tímto tématem jsme se zabývali z toho důvodu, že odklon společnosti od církevních hodnot je poslední dobou opravdu znatelný a začíná se promítat i do školství.

I když je řada témat, ke kterým má církev odmítavé postavení, ačkoliv jsou běžnou praxí pro českou společnost, bylo poukázáno na některé hodnoty římskokatolické církve, kterými bychom se mohli ve výchově ve vztahu k partnerství a sexualitě inspirovat. Podpora morálních hodnot je ve výuce nedostatečná, ačkoliv na českém trhu jsou materiály, které pedagogům pomáhají tohle téma uchopit.

Výuka sexuální výchovy na základních školách je potřebná. Nicméně je potřeba se zamyslet nad jejím obsahem a vhodností některých témat. Škola by měla být místem, kde se děti dozví něco více, než je jim předáváno v rodinách, proto by témata měla navazovat na rodinnou výchovu, a ne s ní být v konfliktu. Je také důležité, aby informace, které dětem předáváme, pro ně byla užitečná a pomáhala zvyšovat jejich bezpečnost. K zamyšlení zůstává, jestli by téma sexuálních dysfunkcí nebylo vhodné nahradit jiným tématem, které by bylo pro rodiče dětí přijatelnější.

Z výzkumu také vyplynulo podceňování role médií ve výchově k partnerství a sexualitě. Proto bychom se měli více soustředit na rizikové chování a trendy, které přináší v této oblasti vývoj multimediálních technologií. Prevence nově vznikajících rizikových situací zvláště v oblasti internetové komunikace je důležitá také z toho důvodu, že děti se v technologiích orientují často mnohem lépe než jejich rodiče, a však nejsou ještě schopné rozeznat rizikovitost některých situací. Primární prevence v této oblasti je novým trendem, který je potřeba podporovat a rozvíjet. Rizikové sexuální chování je oblastí, o kterou se zajímá mnoho odborníků již delší dobu, nikdy však nebylo více potřeba preventivního působení v této oblasti než v současné době.

Prevence rizikového sexuálního chování a snaha o návrat k morálním hodnotám, které povzbuzovaly vznik pevných a stabilních vztahů, je jistě oblast, kde by se mohla zapojit i sociální pedagogika v utváření vhodných programů primární prevence jak pro děti základních a středních škol, tak pro jejich rodiče.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BALÍK, Jan a kol. Na cestě k člověku: témata pro společenství mladých. Praha: sekretariát Sekce pro mládež ČBK a Asociace křesťanských sdružení mládeže, 2014. 99 s. ISBN 978-80-260-6889-1.
- [2] BENEŠ, Milan. Idea vzdělávání v dnešní společnosti. 1. vyd. Praha: EurolexBohemia, 2002, 110 s. ISBN 8086432408.
- [3] CIMRMANNOVÁ, Tereza. Krize a význam pomáhajících prvního kontaktu: aplikace v kontextu rodinného násilí. Praha: Karolinum, 2013. ISBN 9788024622057
- [4] ČESKÁ DOMINIKÁNSKÁ PROVINCE. Díl první: POJEM TEOLOGIE: Část II: Definice teologie [online]. [cit. 2018-02-12]. Dostupné z: www.op.cz/download/1-02_definice_teologie.rtf
- [5] ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. ze dne 9. února. 2009 Trestní Zákoník
- [6] ČESKO. Zákon č.3/2002 sb. ze dne 27. listopadu 2001 O svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností
- [7] ČESKÝ EKUMENICKÝ PŘEKLD BIBLE [online]. 2012 [cit. 2018-04-16]. Dostupné z: <http://www.cb.cz/karlovy.vary/bible/index.htm>
- [8] DIAMOND, Jared M. Svět, který skončil včera: co se můžeme naučit od tradičních společností?. Brno: Jan Melvil, 2014. ISBN 978-80-87270-97-4.
- [9] E-Bezpečí [online]. Olomouc: Centrem prevence rizikové virtuální komunikace, Univerzita Palackého v Olomouci, 2018 [cit. 2018-04-18]. ISSN 2336-1360 Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/>
- [10] FIALA, Petr, Jiří HANUŠ a Jan VYBÍRAL, ed. Autorita v abrahamských náboženstvích: náboženské a politické aspekty autority v judaismu, křesťanství a islámu. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2004. ISBN 80-7325-052-7.
- [11] Gavora, Peter a kol. 2010. Elektronická učebnica pedagogického výskumu. [online]. Bratislava: Univerzita Komenského, 2010. Dostupné na: <http://www.e-metodologia.fedu.uniba.sk/> ISBN 978-80-223-2951-4.
- [12] GEERTZ, Clifford. Interpretace kultur: vybrané eseje. Praha: Sociologické nakladatelství, 2000. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 80-85850-89-3.

- [13] GLET, Jiří. Křesťanský slovníček. E-knihy jedou, 2016. ISBN 978-80-7512-475-3.
- [14] HARTL, Pavel. Stručný psychologický slovník. Praha: Portál, 2004, ISBN 80-717-8803-1.
- [15] HEJNA, Dalibor. Náboženství a společnost: věda o náboženství a její historické kořeny. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2427-0.
- [16] HALSTEAD, J. Mark. A Michael J. REISS. Values in sex education: from principles to practice. New York: RoutledgeFalmer, 2003. ISBN 0415232570.
- [17] HELUS, Zdeněk. Úvod do psychologie: učebnice pro střední školy a bakalářská studia na VŠ. Praha: Grada, 2011. Psyché (Grada). ISBN 9788024730370.
- [18] HOSKOVCOVÁ, Simona. Psychologická odolnost předškolního dítěte. Praha: Grada Publishing, 2006. ISBN 978-80-247-6835-9.
- [19] HUSÁR, Ján, ed. et al. Nová sociálna edukácia človeka II / (duchovné, antro-pologické, filozofické, psychologické a sociálne aspekty výchovy, vzdelávania a poradenstva dneška): zborník príspevkov z medzinárodnej interdisciplinárnej vedeckej konferencie, 7. november 2013 v Prešove. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, Pravoslávna bohoslovecká fakulta, 2013. 249 s. ISBN 978-80-555-0894-8.
- [20] CHRÁSKA, Miroslav. Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu. Praha: Grada, 2007. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-1369-4.
- [21] JANDOUREK, Jan. Vzestup a pád moderního ateismu. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2981-7.
- [22] KALMAN, Michal, 2011. [online]. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci [cit. 2018-04-02]. ISBN 978-80-244-2986-1. Dostupné z: http://hbsc.upol.cz/download/narodni_zprava_zdravi_ziv_styl.pdf
- [23] Katechismus katolické církve [online]. Karmelitánské nakladatelství [cit. 2018-04-16]. Dostupné z: <http://www.katechismus.cz/>
- [24] Katolik.cz [online]. [cit. 2018-04-16]. Dostupné z: <http://www.katolik.cz>
- [25] KOHOUTEK, Rudolf. Psychologie v teorii a praxi: Kognitivní vývoj dětí a mládeže [online]. 4. listopadu 2009 v 14:52 [cit. 2018-10-03]. Dostupné z: <http://rudolfkohoutek.blog.cz/0911/vztah-pojmu-vyvoj-vychova-a-uceni>

- [26] KOKAISL, Petr. Geografie náboženství. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2009. ISBN 9788021319356.
- [27] KUKLA, Lubomír a kol., 2016. Sociální a preventivní pediatrie v současném pojetí. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-271-9223-6.
- [28] LABUSOVÁ, E. 2009. Sexuální výchova v ČR. 2009 [online]. [cit. 2018-03-28]. Dostupné na internetu: <http://www.evalabusova.cz/clanky/sex_vychova.php
- [29] MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. Doporučení MŠMT k realizaci sexuální výchovy v základních školách [online]. [cit. 2018-04-01]. Dostupné z: Doporučení MŠMT k realizaci sexuální výchovy v základních školách.pdf
- [30] LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. Vývojová psychologie. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2006. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-1284-0.
- [31] LUŇÁK, Jiří. Význam náboženské výchovy v životě veřejnosti. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2009, 80 s., 2 s. obr. příloh. Dostupné také z: <http://hdl.handle.net/10563/8145>. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. Fakulta humanitních studií, Ústav pedagogických věd. Vedoucí práce Opatrný, Pavel.
- [32] OPRAVILOVÁ, Eva. Předškolní pedagogika. Praha: Grada, 2016. Pedagogika (Grada). ISBN 9788024751078.
- [33] OREL, Miroslav. Psychopatologie: nauka o nemocech duše. 2., aktualizované a doplněné vydání. Praha: Grada, 2016. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-5516-8.
- [34] PALS, Daniel L. Osm teorií náboženství. Praha: ExOriente, 2015. Religionistická knihovna. ISBN 978-80-905211-2-4.
- [35] PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. Pedagogický slovník. 6. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-647-6.
- [36] SCHMIDBAUER, Wolfgang. Psychologie: Lexikon základních pojmů. Praha, 1994. ISBN 80-206-0459-6.
- [37] Signály.cz: Bůh, sex a manželství [online]. 2018 [cit. 2018-04-16]. Dostupné z: <https://buh-sex-manzelstvi.signaly.cz/>
- [38] Škola Cyril Mooney [online]. Vinařice [cit. 2018-04-18]. Dostupné z: <http://www.skolacyril.org/>

- [39] ŠTAMPACH, Ivan. Přehled religionistiky. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-384-0.
- [40] ŠTĚRBOVÁ, Dana a Miluše RAŠKOVÁ. Specifika komunikace ve vztahu k sexualitě II: Pomáhající profese ve vztahu k sexualitě, včetně osob s mentálním postižením – z empirického výzkumu. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2016. ISBN 978-80-244-4994-4.
- [41] ŠTĚRBOVÁ, Dana (ed.). Sexuální výchova – multidisciplinární přístup: medicína, psychologie, pedagogika, právo, demografie. Ostrava: CAT Publishing ve spolupráci se Společností pro plánování rodiny a sexuální výchovu, 2012. Odborná publikace. ISBN 978-80-904290-5-5.
- [42] ŠVAŘÍČEK, Roman a Klára ŠEĎOVÁ. Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367313-0.
- [43] VÁCLAVÍK, David. Náboženství a moderní česká společnost. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2468-3.
- [44] VANÍČKOVÁ, Eva. Dětská prostituce: 2., doplněné a aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2007. ISBN 978-8-0247-6245-6.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Změna funkcí náboženství v průběhu doby	14
Obrázek 2: Symboly Abrahámovských náboženství	16
Obrázek 3: Podíl věřících osob v ČR k roku 2011	17
Obrázek 4: Schéma vztahu mezi kategoriemi.....	48

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Vliv víry na pohled na výchovu k sexualitě a partnerství	50
Tabulka 2: Výchovní činitelé – počet bodů	52
Tabulka 3: Ztotožnění s tvrzením – četnost odpovědí dle skupin	57
Tabulka 4: Nevhodnost témat doporučených MŠMT dle zkoumaných skupin.....	60
Tabulka 5: Vliv výchovných činitelů – ideální stav	61
Tabulka 6: Testování hypotézy – vztah mezi vírou a výchovou	62
Tabulka 7: Testování hypotézy- vhodnost tématu sexuální orientace.....	63
Tabulka 8: Potřebnost sexuální výchovy na ZŠ.....	63
Tabulka 9: Testování hypotézy – potřeba sexuální výchovy na ZŠ	64

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: První soulož- průměrný věk	26
Graf 2: Názor na antikoncepci	27
Graf 3: Názor na homosexualitu	29
Graf 4: Zastoupení respondentů dle pohlaví.....	41
Graf 5: Věkové zastoupení respondentů	42
Graf 6: Zastoupení respondentů z hlediska víry	43
Graf 7: Vliv víry na pohled na výchovu ve vztahu k sexualitě a partnerství.....	50
Graf 8: Vliv výchovných činitelů na výchovu.....	51
Graf 9: Výchovní činitelé – skupina hlásící se ke křesťanství.....	53
Graf 10: Výchovní činitelé – skupina, která uvedla ateismus	53
Graf 11: Likterova škála – souhrnné výsledky	54
Graf 12: Ztotožnění se s tvrzením – skupina respondentů – křesťanství.....	55
Graf 13: Ztotožnění se s tvrzením – skupina respondentů hlásících se k ateismu.....	56
Graf 14: Četnost odpovědí – nevhodnost témat k výuce ve školách	58
Graf 15: Zdroje informací o sexualitě.....	65

SEZNAM PŘÍLOH:

PI: Seznam registrovaných církví a náboženských společností v ČR

PII: Dotazník

**PI: SEZNAM REGISTROVANÝCH CÍRKVÍ A NÁBOŽENSKÝCH
SPOLEČNOSTÍ V ČR**

IČ	název
1. 00489778	Apoštolská církev
2. 02144034	Armáda spásy – církev
3. 00445231	Bratrská jednota baptistů
4. 73634174	Buddhismus Diamantové cesty linie Karma Kagjü
5. 00445223	Českobratrská církev evangelická
6. 00445193	Církev adventistů sedmého dne
7. 00445215	Církev bratrská
8. 00445185	Církev československá husitská
9. 49371517	Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů v České republice
10. 26522942	Církev Křesťanská společenství
11. 73634891	Církev Nová naděje
12. 02263823	Církev Nový Život
13. 03487679	Církev Oáza
14. 73632465	Církev řeckokatolická
15. 73632848	Církev římskokatolická
16. 73635189	Církev Slovo života
17. 01544004	Církev Svatého Řehoře Osvětitele
18. 73635715	Církev víry
19. 73634387	Církev živého Boha
20. 62936611	Evangelická církev augsburského vyznání v České republice
21. 00445240	Evangelická církev metodistická
22. 00438341	Federace židovských obcí v České republice
23. 47475111	Jednota bratrská
24. 00460541	Křesťanské sbory
25. 63025159	Luterská evangelická církev a. v. v České republice
26. 73631639	Mezinárodní společnost pro vědomí Krišny, Hnutí Hare Krišna
27. 00460524	Náboženská společnost českých unitářů
28. 60163291	Náboženská společnost Svědkové Jehovovi
29. 00460532	Novoapoštolská církev v ČR
30. 73631094	Obec křesťanů v České republice

31. 00445177 Pravoslavná církev v českých zemích
32. 73634166 Ruská pravoslavná církev, podvorje patriarchy moskevského a celé Rusi v České republice
33. 00445312 Slezská církev evangelická augsburského vyznání
34. 03659925 Společenství Josefa Zezulky
35. 00445304 Starokatolická církev v ČR
36. 73633259 Ústředí muslimských obcí
37. 73631647 Višva Guru Díp Hindu Mandir - české hinduistické společenství
38. 73634255 Višva Nirmala Dharma

PŘÍLOHA P II: DOTAZNÍK K DIPLOMOVÉ PRÁCI

1. Pohlaví*

Vyberte jednu odpověď

Žena

Muž

2. Věk*

Vyberte jednu odpověď

méně než 18 let

18- 25 let

26- 40 let

40 let a více

3. Jaká je vaše víra?*

Vyberte jednu odpověď

Věřím v Boha- Křesťanství

Věřím v Boha- Jiné náboženství

Víra, která není spojena s vírou v Boha (jiné náboženské směry)

Ateista

4. Ovlivňuje Vaše víra, pohled na výchovu ve vztahu k sexualitě a partnersví?*

Vyberte jednu odpověď

ANO

ČÁSTEČNĚ

NE

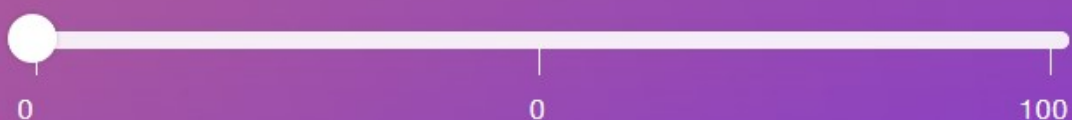
5. Rozdělte procenta, do jaké míry si myslíte, že v naší společnosti ovlivňují výchovu ve vztahu k sexualitě a partnerství následující výchovní činitelé?*

Rozděl 100 bodů

Rodina

Škola

Přátelé, vrstevnická skupina

Média

Víra

Pozn.: elektronická verze dotazníku hlídá, aby nebylo možné udělit více než je celkový počet 100 bodů, z toho důvodu je vhodnější než verze tištěná, kde může dojít k chybnému vyplnění této otázky.

6. Vyberte jak souhlasíte s následujícím tvrzením:*

Vyberte jednu odpověď v každém řádku

	souhlasím	spíše souhlasím	nemám vyhraněný názor	spíše nesouhlasím	nesouhlasím
Sexuální výchova na školách zasahuje do soukromí rodiny.	☐	☐	☐	☐	☐
Sexuální výchva v rámci ZŠ je potřebná.	☐	☐	☐	☐	☐
Současná sexuální výchova na ZŠ může být v konfliktu s výchovou, kterou zná dítě z domova.	☐	☐	☐	☐	☐

Sexuální výchova na ZŠ se málo věnuje otázkám pevného partnerství.	☐	☐	☐	☐	☐
Mladí lidé z věřících rodin jsou ve svých vztazích stálejší.	☐	☐	☐	☐	☐
Věřící teenageři zahajují svůj sexuální život později než děti vycované bez víry.	☐	☐	☐	☐	☐

7. Které z těchto témat, dle Vašeho názoru, není vhodné pro sexuální výchovu na školách?*

Vyberte jednu nebo více odpovědí

HIV/AIDS

Antikoncepce

Nemoci přenosné pohlavním stykem

Sexuální orientace

Sexuální deviace a deviantní chování

Sexuální dysfunkce

Sexualita a média – bezpečný internet

Ochrana reprodukčního zdraví mladistvých

Všechna témata jsou v pořádku

8. Seřadte, kdo by se měl nejvíce podílet na výchově v rámci sexuality?

Změňte pořadí položek dle svých preferencí (1. - nejdůležitější, poslední - nejméně důležitá)

✓ 1. Škola

◇ 2. Rodina

◇ 3. Mimoškolní instituce

^ 4. Církev